

๙๔.๐๑

๒๑๑๓๓

๙.๓

ความสนใจด้านการศึกษานอกโรงเรียนของนักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับ
แล้วไม่ได้เรียนต่อ : กรณีศึกษาในอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์

ปริญญาณพนธ์

ของ

บงกช พรหมมี

๑๐ ส.ค. ๒๕๓๙

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

พฤษภาคม ๒๕๓๘

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

**ความสนใจด้านการศึกษานอกโรงเรียนของนักเรียนที่จบการศึกษาระดับ
แล้วไม่ได้เรียนต่อ : กรณีศึกษาในอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์**

**บทคัดย่อ
ของ
บงกช พรหมมี**

**เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
พฤษภาคม 2538**

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาความสนใจของนักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับ (ประถมปีที่ 6) และไม่ได้เรียนต่อที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ คือ การศึกษานอกโรงเรียน 3 สาขา มีอยู่ 3 สาขา คือ การศึกษาด้านอาชีพ และบริการข่าวสารข้อมูล งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาในอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ โดยใช้ข้อมูลปีการศึกษา 2535 ซึ่งมีโรงเรียนประถมศึกษา 39 แห่ง มีนักเรียนจบชั้น ป.6 ทั้งสิ้น 464 คน มีนักเรียนที่ไม่เรียนต่อระดับมัธยมศึกษา จำนวน 120 คน นักเรียนที่ไม่เรียนต่อนี้ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม เพื่อการวิจัยในครั้งนี้

เครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามความสนใจที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียน ที่สร้างขึ้นเพื่องานวิจัยครั้งนี้โดยเฉพาะ การเก็บข้อมูลใช้วิธีขอความร่วมมือกับทางโรงเรียน ให้ช่วยแจกแบบสอบถามให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง แล้วส่งให้ผู้วิจัยอีกคนหนึ่ง มีผู้ตอบแบบสอบถามครบทั้ง 120 คน แยกเป็นชาย 51 คน และหญิง 69 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การแจกแจงความถี่ คำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลด้านครอบครัวของนักเรียนที่ไม่เรียนต่อ จากกลุ่มตัวอย่าง 120 คน แยกเป็นชายร้อยละ 42.50 และหญิงร้อยละ 57.50 ส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 69.16 มีอายุ 13 ปี, ร้อยละ 83.33 อาศัยอยู่กับบิดามารดา, คะแนนเฉลี่ยผลการเรียนส่วนมากอยู่ระหว่าง 2.50 - 2.99 คืออยู่ในระดับปานกลาง, ผู้ปกครองร้อยละ 55.00 ประกอบอาชีพรับจ้าง และร้อยละ 40.00 ประกอบอาชีพทางการเกษตร, เหตุผลที่ไม่เรียนต่อ ได้แก่ ไม่มีเงิน และต้องช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพ, ความรู้สึกที่ไม่ได้เรียนคือนั้น ร้อยละ 61.67 ตอบว่าเสียใจ และร้อยละ 38.33 ตอบว่ารู้สึกเฉย ๆ

2. ความสนใจต่อการศึกษานอกโรงเรียนสาธิตสามัญ ความสนใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.66$) ความสนใจที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ สนใจการเรียนแบบทางไกล สนใจการเรียนด้วยตนเอง, เห็นว่าการเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษามีความจำเป็น และสนใจการเรียนแบบอื่นเรียน

ความสนใจในระดับปานกลาง ได้แก่ เห็นว่าการเรียนต่อมีประโยชน์ ทราบระเบียบการสมัครเข้าเรียน และทราบเกี่ยวกับหลักสูตรระดับมัธยม

3. ความสนใจต่อการศึกษาด้านอาชีพ ความสนใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.25$) ข้อที่สนใจในระดับมาก ได้แก่ สนใจอบรมอาชีพเกษตรกรรม และสนใจอบรมอาชีพเลี้ยงสัตว์ ข้อที่สนใจในระดับปานกลาง ได้แก่ การจัดฝึกอบรมด้านอาชีพ, ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาด้านอาชีพ การอบรมอาชีพตัดเย็บเสื้อผ้า อาชีพช่างเครื่องดนตรี เข้าใจวิธีการฝึกอบรมด้านอาชีพ และทราบข่าวการจัดฝึกอบรมด้านอาชีพ

4. ความสนใจบริการด้านข่าวสารข้อมูล ความสนใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.21$) ข้อที่สนใจในระดับมาก ได้แก่ ความรู้ที่จัดทางสื่อวิทยุ และ การอ่านหนังสือเป็นสิ่งจำเป็นข้อที่แสดงความสนใจระดับปานกลาง ได้แก่ ประโยชน์ของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ความรู้ที่ได้รับจากการอ่านหนังสือ ความรู้ที่ได้รับจากการดูโทรทัศน์ การรู้จักที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน การไปใช้ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน รู้จักห้องสมุดประชาชนอำเภอ และความรู้ที่ได้รับจากหอกระจายข่าว

5. ความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักเรียน มีดังนี้ คือ (1) ด้านการศึกษานอกโรงเรียนสาธิตสามัญ ได้แก่ ควรให้ทางราชการจัดให้เรียนฟรี และควรจัดการพบกลุ่มการเรียนใกล้ ๆ บ้าน (2) การศึกษาด้านอาชีพ ได้แก่ ควรจัดฝึกอบรมตามความสนใจของผู้เรียน และต้องการให้จัดฝึกอบรมใกล้บ้าน (3) ด้านบริการข่าวสารข้อมูล ได้แก่ ควรปรับปรุงและหาหนังสือไว้ในที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านให้มากขึ้น ควรจัดหาหนังสือไว้หลาย ๆ ประเภท และควรสร้างที่อ่านหนังสือให้อยู่บริเวณศูนย์กลางหมู่บ้าน

**INTERESTS IN NONFORMAL EDUCATION OF THE COMPULSORY
SCHOOL LEAVERS : A CASE STUDY IN TAKFA DISTRICT NAKORNSAWAN**

AN ABSTRACT

BY

BONGKOT PROHMI

**Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University**

MAY 1995

The purpose of this study was to survey the interest of the compulsory education graduates (grade 6) who did not further their education in the programs provided by the Nonformal Education department, namely, general nonformal education program, vocational training program and information service program. The data were collected in Takfa District, Nakhorn Sawan Province, in the academic year 1992, from 39 primary schools with the total enrollment of 464 students. Among these, 120 children, who did not further their study, served as the subjects for this study.

The instrument was the Interest Inventory constructed by the researcher. The students more requested to fill out the questionnaire; 51 male and 69 female, with the total of 120. The statistics employed were frequency distribution, percentage, mean and standard deviation.

The findings were as follows:

1. Descriptive information of the sample.

Sex; of the 120 subjects, 42.50% were male and 57.00% female. Age; 69.16% were with the age of 13 years. Residence : 83.33% reside with parents. G.P.A. : the majority of them served the G.P.A. of 2.50-2.99. Parents Occupation : 55.00% were employees and 40.00% were farmers. Reasons for not furthering education : no money and the need to help parents or farm. Feeling for missing the chance : 61.67% felt sad while 38.33% were undisturbed.

2. Interest in General Nonformal Education Program

Their interest was at the moderate level ($X = 3.66$) The interest at the high level was long-distance lessons, self learning, learning being

importance, and learning in class. The interest at the moderate level included learning as essential element, being aware of the registration and curriculum

3. Interest in Vocational Training

Their interest in vocational training in general was at the moderate level ($X = 3.25$). The interest at the high level included interest in agriculture, animal farming. Interest at the moderate level was organising vocational training program, the usefulness of the vocational training, training in sewing, engine repairing, being aware of the vocational training programs.

4. Interest in Information Service

The total average interest was at the moderate level ($X = 3.21$). Those areas with much interest included information from radio, books. Areas with moderate interest were reading newspapers at the village reading centers, information from reading books, television, knowing that reading centers existed, visiting the village reading centers, city library and village broadcasting towers.

5. Additional Opinions from Students

(1) Learning programs should be made available and close to home. (2) Vocational programs should be in consonance with the local students interest and close to the students' home. (3) More books should be made available at the village reading center which should be close to the students' home.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปัญหานี้จนจบแล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ รองมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(รศ.ดร.ปฐม นิตมานนท์)
..... กรรมการ
(อาจารย์จันทร์เพ็ญ เน้นอินทร์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รศ.ดร.ปฐม นิตมานนท์)
..... กรรมการ
(อาจารย์จันทร์เพ็ญ เน้นอินทร์)
..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รศ.เชษตศรี วิวิธศิริ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปัญหานี้จนจบแล้ว เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ รองมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริสุภา พูลสุวรรณ)
วันที่ 4.. พฤษภาคม 2538

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือและให้คำแนะนำอย่างดียิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.ปฐม นิคมานนท์ ประธานที่ปรึกษา และอาจารย์จันทร์เพ็ญ เนียมอินทร์
กรรมการที่ปรึกษา ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างใกล้ชิดตลอดเวลา ผู้วิจัยขอกราบ
ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์เชิษฐศรี วิวิธศิริ ที่กรุณาได้รับเป็นกรรมการ
ผู้ประเมินผลงานวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอตากฟ้า อาจารย์ใหญ่
ครูใหญ่ และอาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
ตากฟ้า ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล ทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

ขอขอบพระคุณ คุณรังรอง สีทองดี และเพื่อน พี่ น้อง ชาวการศึกษาผู้ใหญ่ รุ่นที่ 1
ทุกท่าน ที่เคยศึกษาร่วมกันมา ซึ่งมีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำ กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือ
ผู้วิจัย

ส่วนดีที่จะเกิดประโยชน์จากงานวิจัยฉบับนี้ ขออุทิศส่วนกุศลให้กับ คุณแม่ กิม พรหมมี
อาจารย์เบญจา ชื่นไพบูลย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

บงกช พรหมมี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	8
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	8
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
การขยายโอกาสทางการศึกษา	13
งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนต่อและไม่เรียนต่อ	19
กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21
งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนสาธิตสามัญ	23
งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพ	24
งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูล	26
3 วิธีดำเนินการวิจัย	29
รูปแบบของการวิจัย	29
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	29
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล	33
การวิเคราะห์ข้อมูล	36

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37
	ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลด้านครอบครัวของนักเรียน	37
	ตอนที่ 2 ความสนใจด้านการศึกษานอกโรงเรียน	43
	ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติม	52
5	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	54
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	54
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	55
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	55
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	56
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
	การวิเคราะห์ข้อมูล	56
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	57
	อภิปรายผล	59
	ข้อเสนอแนะ	64
	บรรณานุกรม	65
	ภาคผนวก	72
	ประวัติย่อของผู้วิจัย	94

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	อัตราการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งประเทศ ระหว่าง พ.ศ. 2530 - 2534	2
2	อัตราการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของจังหวัดนครสวรรค์ เทียบกับอำเภอตากฟ้า ระหว่าง พ.ศ. 2530 2534	6
3	จำนวนนักเรียนชั้น ป.6 ในอำเภอตากฟ้า ที่แสดงความประสงค์จะเข้าเรียน และไม่เข้าเรียนระดับมัธยมศึกษา จากการสำรวจของสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2535	11
4	จำนวนนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรียนต่อและไม่เรียนต่อ ปี 2535	30
5	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามแยกตามโรงเรียน	33
6	ข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลด้านครอบครัวของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่ได้เรียนต่อชั้นมัธยม ปี 2535	38
7	ความสนใจที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียน สาขาสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่จบชั้นประถม ศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่ได้เรียนต่อ ปี 2535	44
8	ความสนใจที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียน ด้านอาชีพของนักเรียนที่จบชั้นประถม ศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่ได้เรียนต่อ ปี 2535	47
9	ความสนใจที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียน ด้านบริการข่าวสารข้อมูลของ นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่ได้เรียนต่อ ปี 2535	50
10	ข้อมูลแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม	52

ภูมิหลัง

ในสภาพของสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มนุษย์เราต้องปรับตัว อยู่เสมอจึงจะสามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขได้ การที่มนุษย์จะปรับตัวเพื่อให้ อยู่ในสังคมอย่างมีความสุขได้นั้น จะต้องเป็นคนที่มีคุณภาพและมีลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ เป็นคนคิดเป็น (ฮันดา นพคุณ. 2528 : 76) ซึ่งการที่บุคคลใดจะเป็นคนคิดเป็น นั้นมิใช่ว่าจะเป็นขึ้นมาเอง แต่จะต้องผ่านกระบวนการทางการศึกษามาก่อน และกระบวนการ ทางการศึกษานั้นจะต้องเป็นการศึกษาตลอดชีวิต จึงจะทำให้คนปรับตัวทันกับการเปลี่ยนแปลง ของสังคมได้ (จันทร์ ชุ่มเมืองปัก. 2523 : 18 - 22)

การศึกษาคือชีวิตประกอบด้วยการศึกษา 3 รูปแบบ คือ การศึกษานอกระบบไม่เป็นทางการ การศึกษาในระบบโรงเรียน และการศึกษานอกระบบโรงเรียน สำหรับการศึกษานอกระบบ ไม่เป็นทางการที่เกิดขึ้นในทุกๆ ระยะของชีวิต เป็นการศึกษาจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคล เช่น ประสบการณ์จากครอบครัว จากเพื่อนบ้าน จากการทำงาน จากการสื่อสารและอื่น ๆ ประสบการณ์เหล่านี้จะทำให้มนุษย์เกิดเจตคติ ค่านิยม ทักษะ และความรู้ต่าง ๆ ที่ สามารถนำมาใช้ในการดำรงชีวิต (จรรยา พานิชย์พลินไสย. 2528 : 11 - 12)

ปัจจุบันรัฐบาลได้พยายามพัฒนาและแก้ปัญหาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน โดยการจัด การศึกษาภาคบังคับ และขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อให้เด็กได้มีโอกาสอยู่ใน โรงเรียนและศึกษาวิชาความรู้ต่าง ๆ ให้มากที่สุด เพื่อจะได้อยู่ในสังคมได้ด้วยดี แต่ปรากฏว่า เด็กมากกว่าครึ่งหนึ่งต้องออกจากโรงเรียนหลังจากจบการศึกษาภาคบังคับแล้ว และไม่ได้ เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาด้วยเหตุผลและความจำเป็นต่าง ๆ กัน

จากสถิติการศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534 แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า อัตราส่วนของนักเรียนที่สำเร็จชั้นประถมศึกษา (ป.6)

เข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา มีจำนวนไม่ถึงร้อยละ 50 สก.เว้นปี พ.ศ. 2534 จำนวนผู้เรียนต่อเพิ่มขึ้นมาเป็น ร้อยละ 54.92 ดังสถิติในตาราง 1 ต่อไปนี้

ตาราง 1 อัตราการศึกษาต่อขึ้นมัธยมศึกษาของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ทั้งประเทศ ระหว่าง พ.ศ. 2530 - 2534

ปีการศึกษา	จบ ป.6	เรียนต่อมัธยม	ร้อยละ ของการเรียนต่อ
2530	1,102,967	422,552	38.31
2531	1,095,303	439,871	40.16
2532	1,104,486	476,096	43.11
2533	1,111,274	531,387	47.82
2534	1,108,378	608,378	54.92
เฉลี่ยต่อปี	1,104,482	495,728	44.88

แหล่งที่มาของข้อมูล : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สถิติการศึกษาฉบับย่อ
ประจำปี 2534

การที่เยาวชนออกจากระบบการศึกษาในขณะที่ได้รับการศึกษาเพียงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทำให้ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ เพราะอายุยังน้อย (สมชัย วุฒิปรีชา และโกวิท วรพิพัฒน์. 2528 : 5) แต่ก็มีเยาวชนจำนวนมากที่ถูกความยากจนบีบบังคับ จำเป็นต้องทำงานโดยปราศจากความรู้และทักษะอย่างเพียงพอ และเนื่องจากขาดการแนะแนวและการ

เตรียมอาชีพที่ดี จึงต้องเป็นแรงงานไร้ฝีมือ โดยเฉพาะเขาชนที่ออกไปรับจ้างตามสถานที่ประกอบการต่าง ๆ มีอยู่ไม่น้อยที่ตกอยู่ในสภาพถูกกดขี่แรงงาน ถูกเอารัดเอาเปรียบ ซึ่งกฎหมายไม่สามารถให้ความคุ้มครองได้อย่างทั่วถึง (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ. 2524 : 41)

เขาชนที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มา 1 - 3 ปี ซึ่งมีอายุระหว่าง 12 - 15 ปี กำลังอยู่ในช่วงวัยรุ่น เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงอันจะมีอิทธิพลต่อการปรับตัวในอนาคต ดังนั้นเขาชนเหล่านี้จึงควรได้รับการฝึกฝน เรียนรู้ และพัฒนาในสิ่งที่จำเป็น ประโยชน์ ส่งเสริมต่อการพัฒนาที่ดีของชีวิต โดยการสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมที่จะเพิ่มพูนความรู้ความสามารถเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีและเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2524 : 1 - 3) อย่างไรก็ตามโอกาสที่เขาชนกลุ่มนี้จะได้รับประสบการณ์ เพื่อให้เกิดผลดีแก่ชีวิตในอนาคตยังมีอยู่น้อย เพราะหน่วยงานของทางราชการที่จัดการศึกษา นอกโรงเรียนมิได้ให้บริการแก่เขาชนกลุ่มนี้ เช่น โรงเรียนสารพัดช่าง จะรับเฉพาะผู้เรียนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานของกรมแรงงานจะรับเฉพาะผู้ที่มีอายุ 16 ปีขึ้นไป ให้มาเข้ารับการฝึกอบรม (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ. 2525 : 74) ส่วนกรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้กำหนดอายุของผู้มีสิทธิสมัครเข้าเรียนในโครงการต่าง ๆ ไว้ว่า จะต้องมียุทธศาสตร์เข้าปีที่ 15 เป็นต้นไป (ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษานอกโรงเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ประเภทบุคคลภายนอก พ.ศ. 2526 หมวด 3 ข้อ 10 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ พ.ศ. 2516 ข้อ 4)

การกำหนดคุณสมบัติเช่นนี้ ทำให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มา 1-3 ปี ประสบปัญหาเรื่องโอกาสและความต่อเนื่องในการเข้าเรียน รวมทั้งการฝึกอาชีพหรือบริการด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน ดังนั้นการกำหนดมาตรการหรือกิจกรรมเพื่อรองรับประชากรกลุ่มนี้ให้มีโอกาสพัฒนาตนเอง จึงเป็นเรื่องจำเป็นและสำคัญยิ่ง

หากพิจารณาในระดับข้อลงไปอีก เช่น พิจารณาในระดับภูมิภาค ระดับเขตการศึกษา หรือระดับจังหวัด ก็จะพบว่า ในระดับภูมิภาค เช่น ในปีการศึกษา 2534 มีนักเรียนที่

สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1,018,010 คน เรือนต่อในระดับมัธยมศึกษา
จำนวน 521,163 คน ซึ่งคิดเป็น ร้อยละ 51.19 เท่านั้น (สำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ. 2535 : 54)

จากเอกสารการวิจัยของกองศึกษาและแผนพ่การพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง "การไม่ส่งบุตรหลานเรียนมัธยมศึกษาของ
ประชาชนในส่วนภูมิภาค" ซึ่งได้สัมภาษณ์ผู้ปกครองที่มีบุตรหลานไม่เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนต้น
ในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรีและนครสวรรค์ พบว่า สาเหตุสำคัญที่สุดก็เนื่องมาจากผู้ปกครอง
ของเด็กมีปัญหาด้านเศรษฐกิจถึง ร้อยละ 61.1 ของกลุ่มตัวอย่างจากจังหวัดจันทบุรี
และร้อยละ 66.7 จากจังหวัดนครสวรรค์ โดยผู้ปกครองให้ความเห็นว่าการส่งบุตรหลานให้
เรียนต่อสูงขึ้นไปอีกจะทำให้ต้องจ่ายเงินทองค่อนข้างสูง และอาจไม่คุ้มค่าการออกจากโรงเรียน
มาทำงานทำหลังจากจบชั้นประถมศึกษาแล้ว (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ. 2532 : 15)

ในจำนวนผู้ที่สำเร็จชั้นประถมศึกษาแล้วไม่เรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาจะมีอยู่จำนวน
หนึ่งที่ได้รับบริการทางการศึกษาสามส่วนจากผู้จากกรมการศึกษานอกโรงเรียน เช่น ในปี
การศึกษา 2533 มีผู้เข้าเรียนการศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 4 ซึ่งเทียบเท่า ม.3 เฉพาะผู้จบ
การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 84,232 คน ซึ่งคิดเป็น ร้อยละ 7.6 ของผู้จบการศึกษาระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 42) หรือในปีการศึกษา
2534 มีผู้เข้าเรียนการศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 4 ซึ่งเทียบเท่า ม.3 เฉพาะผู้จบการศึกษาระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 92,254 คน ซึ่งคิดเป็น ร้อยละ 8.30 ของผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
เดียวกัน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : 40)

จากการสำรวจในจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า จำนวนนักเรียนที่จบการศึกษาระดับ
มัธยมศึกษาแล้วเข้าเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดังสถิติในปีการศึกษา 2534 พบว่า มีนักเรียน
จบชั้น ป.6 เข้าเรียนต่อชั้น ม.1 ร้อยละ 78.22 ของจำนวนนักเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ทั้งหมด (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครสวรรค์. 2535 : 13)

ในส่วนของการศึกษา อำเภอตากฟ้า มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ 39 โรง โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา 2 โรง แยกเป็นระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น 1 โรง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย 1 โรง และ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 2 โรง ซึ่งจัดการศึกษาระดับ
อนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่านั้น นอกจากนี้ทางสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
ตากฟ้า ได้เปิดโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอีก 1 โรง
คือ โรงเรียนบ้านคำรังริ่ง ค่ายลอุดมศึกษา ถึงแม้ว่าการศึกษาในอำเภอตากฟ้า จะได้
ขยายไปถึงระดับมัธยมศึกษาแล้วก็ตาม แต่ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่อยู่ใน
อำเภอตากฟ้า ก็ยังเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา ในอัตราค่อนข้างต่ำ ดังสถิติในตาราง 2
ต่อไปนี้

ตาราง 2 อัตราการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของ
จังหวัดนครสวรรค์ และเฉพาะอำเภอตากฟ้า ระหว่างปีการศึกษา 2530 - 2534

ปีการศึกษา	ทั้งจังหวัดนครสวรรค์			อำเภอตากฟ้า		
	จบ ป.6	เรียนต่อมัธยม		จบ ป.6	เรียนต่อมัธยม	
		จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ
2530	18,979	6,963	36.69	638	260	40.75
2531	18,802	7,247	38.54	576	366	63.54
2532	18,723	7,740	41.34	660	327	49.54
2533	18,833	8,489	45.08	589	333	56.54
2534	11,281	11,281	62.30	548	388	68.44
เฉลี่ยต่อปี	18,689	8,344	44.65	602	335	55.65

แหล่งที่มาของข้อมูล : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครสวรรค์ รายงานการศึกษาส่วน
ภูมิภาค ประจำปี 2530 - 2535 และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอตากฟ้า รายงาน
การศึกษาส่วนภูมิภาค ประจำปี 2530 - 2535

จะเห็นได้ว่าในระดับจังหวัด มีผู้จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยเฉลี่ยปีละ
18,689 คน เรียนต่อมัธยม คิดเป็น ร้อยละ 44.65 และในส่วนของอำเภอตากฟ้า
มีผู้จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา โดยเฉลี่ยปีละ 602 คน และเรียนต่อมัธยม 335 คน
คิดเป็น ร้อยละ 55.65 ของผู้จบชั้นประถมศึกษา

สำหรับผู้จบการศึกษาภาคบังคับที่ไม่ได้เรียนต่อนั้น มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนา เพราะเป็นผู้มีอายุและประสบการณ์ยังน้อย การสร้างงานด้วยตนเองย่อมทำได้ยาก (เจริญผล สุวรรณโชติ. 2529 : 132) ประกอบกับเป็นกลุ่มแรงงานที่ไม่มีฝีมือ ทำให้มีรายได้น้อย ทั้งนี้เพราะไม่ได้รับการฝึกฝนเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพที่สมบูรณ์ (สุทธิชนแดง. 2529 : 1 - 2) จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับบริการการศึกษาต่อหรือความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง บริการการศึกษานอกโรงเรียนที่มีอยู่ที่เปิดโอกาสให้ผู้สนใจเข้าศึกษาได้ โดยเฉพาะการศึกษานอกโรงเรียนสาขาสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นการให้โอกาสแก่ผู้ไม่ได้เรียนในระบบโรงเรียนเข้ารับการการศึกษาเพื่อเพิ่มวุฒิได้ นอกจากนี้ก็มีการศึกษาด้านอาชีพในลักษณะต่าง ๆ รวมถึงบริการด้านข่าวสารข้อมูลที่ช่วยให้ผู้ที่อยู่นอกระบบโรงเรียนได้ศึกษาหาความรู้และพัฒนาที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ และที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน

จากสถิติของผู้เข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ เมื่อปี พ.ศ. 2535 มีผู้เข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสาขาสามัญในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 4,386 คน สาขอาชีพ 6,299 คน และในอำเภอตากฟ้า ในปีการศึกษา 2535 มีผู้เข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสาขาสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 178 คน สาขอาชีพ 807 คน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครสวรรค์. 2535, และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอตากฟ้า. 2535)

จากสถิติดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่ายังมีนักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับในอำเภอตากฟ้าแล้วไม่ได้เรียนต่ออีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งควรจะได้การพัฒนาต่อไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและอยู่ในสังคมได้อย่างเท่าทัน ในการจัดบริการดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่จะได้ศึกษาความสนใจของผู้เรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้วไม่ได้เรียนต่อว่ามีความสนใจต่อการศึกษานอกโรงเรียนซึ่งจัดในรูปแบบต่าง ๆ เพียงใด เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ประโยชน์ในการสร้างความเข้าใจและจูงใจให้นักเรียนสนใจต่อการศึกษานอกโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการศึกษาสามัญ การศึกษาด้านอาชีพ และบริการด้านข่าวสารข้อมูล เพื่อใช้

เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานด้านการศึกษานอกโรงเรียนให้สอดคล้องกับลักษณะ ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น และเป็นประโยชน์โดยตรงต่อสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอตากฟ้า สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ ศูนย์บริการ การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอตากฟ้า และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครสวรรค์ จะได้นำข้อมูลที่ได้นี้ประกอบการพิจารณาจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้สอดคล้องกับกลุ่ม เป้าหมายและกับความต้องการของท้องถิ่นต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสนใจของนักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้วไม่เรียนต่อที่มี ต่อบริการการศึกษานอกโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ คือ การศึกษานอกโรงเรียนสาธิตสามัญ การศึกษาด้านอาชีพ และบริการด้านข่าวสารข้อมูล
2. เพื่อศึกษาข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลด้านครอบครัวของนักเรียนที่จบชั้น ป.6 ซึ่ง เป็นการศึกษภาคบังคับในอำเภอตากฟ้า ที่ไม่เรียนต่อระดับมัธยมศึกษา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ในการสร้างความเข้าใจ และจูงใจให้นักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับและผู้ที่เกี่ยวข้องในระบบโรงเรียน ได้มีความเข้าใจ และให้ความสนใจต่อการศึกษานอกโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในการศึกษาสามัญ การศึกษาด้านอาชีพ และบริการด้านข่าวสารข้อมูล เพื่อให้ได้มีโอกาสพัฒนาความรู้และทักษะ เป็นการเพิ่มพูนคุณภาพชีวิต
2. ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงาน ด้านการศึกษานอกโรงเรียน ให้สอดคล้องกับลักษณะ ความสนใจ และความต้องการของ ผู้เรียนมากขึ้น

3. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษารั้วนี้ จะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอตากฟ้า สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอตากฟ้า และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครสวรรค์ ได้ใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนทั้งในและนอกระบบโรงเรียน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษารั้วนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีของอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งแบ่งการปกครองออกเป็น 6 ตำบล มีโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนถึงชั้น ป.6 ที่อยู่ในขอบข่ายของการศึกษารั้วนี้ 39 โรงเรียน มีนักเรียนที่จบการศึกษารั้วชั้น ป.6 ในปีการศึกษา 2535 จำนวน 464 คน

2. ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาของการศึกษารั้วนี้ ถือเอาช่วงเวลาที่เก็บข้อมูลคือ เดือนเมษายน และพฤษภาคม 2537 ดังนั้น ข้อมูลหรือความคิดเห็นของนักเรียนจึงเป็นข้อมูลในช่วงเวลาดังกล่าว

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา เนื้อหาสำหรับการศึกษาค้นคว้าตามที่ระบุในความมุ่งหมายของการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ข้อมูลส่วนตัวและครอบครัวของนักเรียน ได้แก่ ข้อมูลดังต่อไปนี้

- 1) เพศ
- 2) อายุ
- 3) จำนวนพี่น้องในครอบครัว
- 4) ลำดับที่ของการเป็นบุตร
- 5) สุขภาพร่างกายโดยทั่วไป
- 6) ผลการเรียน

- 7) อาชีพของผู้ปกครอง
- 8) รายได้ของครอบครัว
- 9) เหตุผลที่ไม่เรียนต่อระดับมัธยมศึกษา

3.2 ความสนใจต่อการศึกษานอกโรงเรียน ได้แก่ ความสนใจของนักเรียนต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน โดยแยกเป็น 3 ประเภท คือ

1) การศึกษานอกโรงเรียนสาธิตสามัญ ได้แก่ การศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งรูปแบบการเรียนในชั้นเรียน ด้วยตนเอง และเรียนแบบการศึกษาทางไกล ใช้หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสาธิตสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530

2) การศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพ ได้แก่ การศึกษานอกโรงเรียนที่ให้ความรู้และทักษะอาชีพ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานและการดำรงชีวิต ได้แก่ กิจกรรมประเภท กลุ่มสนใจ การศึกษาด้านอาชีพระยะสั้น และการจัดการฝึกอบรมด้านอาชีพแก่เยาวชนในชนบท

3) การศึกษานอกโรงเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูล ได้แก่ กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนที่จัดเพื่อให้ประชาชนมีนิสัยรักการอ่าน รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและพัฒนาระดับตนเองให้ทันต่อเหตุการณ์ กิจกรรมดังกล่าว ได้แก่ การจัดห้องสมุดประชาชนที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน การจัดหน่วยสอดักสนศึกษา หนังสือพิมพ์ฝ่าผนัง และบริการด้านวิทยุโทรทัศน์

ตาราง 3 จำนวนนักเรียนชั้น ป.6 ในอำเภอตากฟ้า ที่แสดงความประสงค์เข้าเรียน
และไม่เข้าเรียนระดับมัธยมศึกษา จากการสำรวจของสำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2535

ตำบล	จำนวนโรงเรียน	นักเรียนทั้งหมด	เข้าเรียน	ไม่เข้าเรียน	ผู้ไม่เข้าเรียนคิดเป็นร้อยละของทั้งหมด
ตากฟ้า	8	127	88	39	30.71
สุขสำราญ	5	59	37	22	37.29
พุนทอง	5	43	29	14	32.56
ลำพยนต์	3	49	38	11	22.45
หนองพิกุล	5	44	39	5	11.36
อุดมศึกษา	13	142	113	29	20.42
รวม	39	464	344	120	25.86

จากตาราง 3 นักเรียนที่แสดงความประสงค์ไม่เรียนต่อระดับมัธยมศึกษา รวม
ทั้งสิ้น 120 คน คิดเป็น ร้อยละ 25.86 ของนักเรียนที่จบ ป.6 ทั้งหมด

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2535
จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน
39 โรงเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 464 คน และเป็นนักเรียนที่ไม่เรียนต่อ จำนวน 120 คน

2. การศึกษานอกโรงเรียน หมายถึง การให้บริการการศึกษานอกโรงเรียนทุกรูปแบบแก่คนที่มีได้เรียนอยู่ในระบบโรงเรียนทุกเพศทุกวัยตั้งแต่เกิดจนตลอดชีวิต ในการศึกษารังนี้ ได้แบ่งกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนออกเป็น 3 ประเภท ตามแนวทางของกรมการศึกษานอกโรงเรียน คือ การศึกษานอกโรงเรียนสาธิตสามัญ การศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพ และการศึกษานอกโรงเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูล

3. การศึกษานอกโรงเรียนสาธิตสามัญ หมายถึง การศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งรูปแบบการเรียนในชั้นเรียน การเรียนด้วยตนเอง และการเรียนแบบการศึกษาทางไกล ใช้หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสาธิตสามัญ ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น พุทธศักราช 2530

4. การศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพ หมายถึง การศึกษานอกโรงเรียนที่ให้ความรู้และทักษะอาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน และการดำรงชีวิต เป็นลักษณะของการจัดการศึกษาตามความต้องการของประชาชน ได้แก่ การศึกษาผู้ใหญ่สาธิตอาชีพ การจัดกลุ่มสนใจ การจัดฝึกอบรมเยาวชนในชนบท

5. การศึกษานอกโรงเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูล หมายถึง การศึกษานอกโรงเรียนที่จัดเพื่อให้ประชาชนมีนิสัยรักการอ่าน รู้จักการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและพัฒนาตนเองให้มีความรู้ทันต่อเหตุการณ์ ได้แก่ การจัดห้องสมุดประชาชน ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน การจัดหน่วยโสตทัศนศึกษา หนังสือพิมพ์ผ่านวัง เป็นต้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอโดยสรุปกล่าวเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. การขยายโอกาสทางการศึกษา
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนต่อและไม่เรียนต่อ
3. กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การขยายโอกาสทางการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้เสนอหลักการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2530 ว่า รัฐควรขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยวิธีการไม่บังคับ โดยมีเจตนารมณ์ที่จะยกระดับความรู้พื้นฐานของประชาชนให้สูงขึ้น ซึ่งมีนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2531 ระบุว่า "...เร่งรัดการส่งเสริมการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษา..."

กระทรวงศึกษาธิการ ได้นำมติคณะรัฐมนตรีและนโยบายข้างต้นมาดำเนินการโดยกำหนดหลักการว่า การขยายการศึกษาต่อจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้ถือเป็นระดับมัธยมศึกษา ไม่เป็นการศึกษาภาคบังคับ ทั้งนี้เพื่อไม่ให้ขัดกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน และพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 สำหรับการจัดอาจจัดได้ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน โดยให้ทุกกรมที่มีสถานศึกษาในสังกัดสามารถจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้

แนวการจัดแบ่งเป็น 2 ระบบ คือ จัดในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียน สำหรับการจิดในระบบโรงเรียน อาจจัดได้ตามหลักสูตรดังนี้

1. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยให้กรมสามัญศึกษา ดำเนินการได้ใน 3 ลักษณะ คือ เปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาเพิ่มขึ้น ครอบคลุมตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อให้เด็กจบ ป.6 มาเรียนต่อเพิ่ม และเพิ่มอัตราของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในชนบท โดยเป็นการจัดในโรงเรียนประถมศึกษา หรือสถานที่อื่น ๆ ที่เหมาะสม เพื่อเป็นสาขาโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ใกล้เคียง

2. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มีหลักการที่จะลดวิชาแกนลงเพื่อให้เด็กได้เรียนวิชาเลือกเพิ่มขึ้นตามความสามารถและความเหมาะสมกับท้องถิ่น

การจัดนอกระบบโรงเรียน อาจจัดได้ตามหลักสูตรดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสามัญศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2530 โดยให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนขยายการจัดตามหลักสูตรนี้เพิ่มขึ้น และให้กรมอื่น ๆ ที่มีสถานศึกษาช่วยจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จัดในโรงเรียนประถมศึกษาได้

2. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2533 (ปอ.1-2-3) เป็นหลักสูตรที่เน้นวิชาชีพมากกว่าวิชาสามัญ ซึ่งรับผู้เรียนที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า เข้าศึกษาโดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจในโลกของงานอาชีพ รู้จักตนเอง สังคม และมองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ ตัดสินใจเลือกอาชีพหรือพัฒนาอาชีพของตน (กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : 9 - 10)

หลักเกณฑ์และวิธีการ

เพื่อให้สามารถดำเนินการหลายรูปแบบเป็นไปได้อย่างกว้างขวางและครอบคลุม เป้าหมายได้มากที่สุดโดยไม่เกิดความซ้ำซ้อน กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการไว้ดังนี้ (กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : 10 - 11)

1. โรงเรียนประถมศึกษาจะไม่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาที่สูงกว่าประถมศึกษาปีที่ 6 แต่จะมีการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน โดยให้กรมสามัญศึกษาเป็นผู้นำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มาจัดในลักษณะของสาขาโรงเรียนหรือหน่วยการเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่อยู่ใกล้เคียง ซึ่งอาจจะจัดในโรงเรียนประถมศึกษาหรือสถานอื่น ๆ และให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นผู้จัดสอนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน สาขามัธยมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2530 ในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด ตามความเหมาะสมและในโอกาสต่อไป สำหรับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2533 ให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และหน่วยงานอื่น ๆ ใช้หลักสูตรนี้จัดสอนในโรงเรียนในสังกัดได้

2. ให้คณะกรรมการการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมจังหวัด เป็นผู้พิจารณาการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย พื้นที่บริการ และรูปแบบที่จัดตามหลักสูตรต่าง ๆ ตามข้อเสนอของคณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด หรือกรมอื่น ๆ ที่จะจัดโดยให้เน้นท้องถิ่นห่างไกล การคมนาคมไม่สะดวก และท้องถิ่นที่ขาดโอกาสทางการศึกษาสูง โดยไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกัน และให้กรมเจ้าสังกัดกำหนดหลักเกณฑ์ที่จะให้เป็นแนวทางการพิจารณาด้วย

3. กลุ่มเป้าหมายตามหลักสูตรนอกระบบโรงเรียน ไม่ว่าจัดโดยกรมใดให้คำนึงถึงผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รุ่นก่อน ๆ ด้วย

4. กระบวนการเรียนการสอนอาจจัดผสมผสานกันได้ระหว่างการศึกษที่สถานศึกษา กับการปฏิบัติงานที่บ้านหรือในสถานประกอบการอาชีพก็ได้

5. หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ควรใช้หลักเกณฑ์และวิธีการเดียวกัน เพื่อสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้ด้อยโอกาสที่ขาดทุน โดยกระทรวงศึกษาธิการจะขอออกเงินการเก็บเงินบำรุงการศึกษาสำหรับคนยากจนและให้รัฐบาลตั้งงบประมาณอุดหนุนในส่วนนี้ให้ (กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : 10 - 11)

การขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชากรให้สูงขึ้น นับว่ามีความจำเป็นต่อการพัฒนาการศึกษาในปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง ในขณะที่ส่วนกันจำเป็นต้องการแนวทางแก้ไขสาเหตุปัญหาที่เด็กจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว ไม่เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ควบคู่ไปด้วย ดังได้ระบุไว้ในนโยบายของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ว่า

“เร่งขยายการศึกษาและบริการการศึกษาให้ทั่วถึง ทั้งในเมืองและชนบททุกระดับ ทุกประเภท มุ่งเน้นการให้บริการระดับก่อนประถมศึกษา และระดับประถมศึกษา ขยายการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบ โรงเรียนให้เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้จบชั้นประถมศึกษา ได้เข้าเรียนเพิ่มขึ้น กระจายโอกาส และสร้างความเป็นธรรมให้แก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ ให้ได้รับบริการทางการศึกษาทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา ตลอดจนจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ” (กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : 62)

สรุปได้ว่า รัฐมุ่งขยายโอกาสให้ประชาชน ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานสูงขึ้น เพื่อเป็นการยกระดับความรู้ความสามารถของประชาชนให้ทันกับเปลี่ยนแปลงทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ซึ่งเรื่องนี้ได้เคยนำเสนอต่อคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และเสนอให้คณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาในคราวประชุม เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2530 และ คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับข้อเสนอของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สรุปได้ว่า รัฐควรขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยวิธีการไม่บังคับ เนื่องจาก เป็นวิธีการที่แสดงออกถึงเจตนารมณ์ของรัฐในอันที่จะยกระดับความรู้พื้นฐานของประชาชนให้ สูงขึ้นถึงระดับที่ระบุไว้บนพื้นฐานของการคงไว้ซึ่งสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ในการตัดสินใจ ส่งหรือไม่ส่งบุตรหลานของตนเข้ารับการศึกษา โดยมีแนวทางในการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้

1. ในระยะเวลา 5 ปี นับแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2532 รัฐไม่ควรประกาศ ขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานไปถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นการศึกษาภาคบังคับ แต่ควรเร่ง ขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในรูปแบบและด้วยมาตรการต่าง ๆ ตามแนวทางปฏิบัติ

ของวิธีการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยไม่บังคับไปก่อนเป็นเวลา 5 ปี โดยมีหลักการและมาตรการการดำเนินงานที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้ศึกษาค้นคว้าระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนที่ค้ำยฐานะทางเศรษฐกิจ

2. ระหว่างช่วงระยะเวลา 5 ปี ที่ดำเนินการเร่งขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยไม่บังคับนี้ หน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องติดตามและประเมินผลการดำเนินงานแต่ละปี พร้อมทั้งปรับปรุงการดำเนินงานและหารูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสม เพื่อให้เด็กและเยาวชนทุกคนในวัยเรียนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลจากการประชุมและศึกษาสภาพปัญหาและความจำเป็นที่ต้องการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้นำเสนอรูปแบบและวิธีการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2530 ให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการเกี่ยวกับการมีโอกาสด้านการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีเป้าหมายให้นักเรียนที่จบชั้น ป.6 เข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาเพิ่มขึ้น โดยให้กรมสามัญศึกษาเปิดโรงเรียนขยายโอกาสมัธยมประจำตำบล และโรงเรียนมัธยมสาขาเพิ่มขึ้น และต่อมาได้มีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2532 ให้กรมการศึกษานอกโรงเรียน ดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน แต่ผลจากการดำเนินงานดังกล่าว ปรากฏว่าสามารถทำให้อัตราการเรียนต่อระดับมัธยมของเด็กที่จบชั้น ป.6 เพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย พร้อมทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการได้ศึกษาและสรุปสภาพการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับเพียง 6 ปี แม้ว่านักเรียนที่จบชั้น ป.6 ส่วนหนึ่งจะมีโอกาสศึกษาระดับมัธยมศึกษา แต่อัตราการเรียนต่อมีเพียง ร้อยละ 44.98 เท่านั้น (ในระบบโรงเรียน) และเรียนต่อนอกระบบประมาณ ร้อยละ 5.89 ดังนั้น เด็กที่เรียนจบชั้น ป.6 อีกประมาณ ร้อยละ 49.13 หรือประมาณ 517,600 คน ต่อปี ที่ไม่ได้เรียนต่อ

2. ประเทศไทยได้มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งแนวโน้มของสังคมกำลังพัฒนาไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้น จึงจำเป็นต้องพัฒนาและยกระดับคุณภาพของประชากรให้สูงขึ้น

3. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชาชนอย่างทั่วถึงและเพียงพอ จะช่วยให้ประชากรสามารถปรับตัวเพื่อดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ซึ่งอารยประเทศจัดให้ประชากรได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ 9 - 12 ปี แล้วหลายประเทศ

4. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขยายจาก 6 ปี เป็น 9 ปี จะเป็นทางหนึ่งที่ชะลอไม่ให้ประชากรเข้าสู่ตลาดแรงงานก่อนวัยที่สมควรได้ตามกฎหมายแรงงาน และหลีกเลี่ยงว่าด้วยสิทธิว่าด้วยการใช้แรงงานเด็ก

จากสภาพการณ์และความจำเป็นดังกล่าว ประกอบกับนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันพฤหัสบดีที่ 25 สิงหาคม 2531 ด้านการศึกษาที่ว่า

"เร่งรัดการส่งเสริมการอนุบาลชนบท การขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาโดยจะจัดควบคู่ไปกับการขยายการศึกษาภาคบังคับและเตรียมพื้นฐานให้กับนักเรียนทุกระดับเพื่อกำจัดปัญหาการว่างงาน ตลอดจนส่งเสริมศีลธรรม จริยธรรม และวินัย แก่นักเรียน และคนในชาติ เป็นพิเศษ"

คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเมื่อ วันที่ 22 พฤษภาคม 2533 ให้กระทรวงศึกษาธิการเร่งดำเนินการขยายการศึกษาภาคบังคับให้เด็กได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้นอีก 3 ปี โดยด่วนที่สุดตามหลักการดังนี้

1. ให้ขยายการศึกษาภาคบังคับต่ออีก 3 ปี โดยการประกาศในท้องที่ที่มีความพร้อมเป็นปี ๆ ไป ทั้งนี้โดยให้มีการแก้ไขแผนการศึกษาแห่งชาติ และพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

2. ในระยะที่ดำเนินการแก้ไขแผนการศึกษาแห่งชาติ และพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการโครงการนำร่องขยายโอกาสทางการศึกษาโดยยังไม่บังคับต่อไปอีก 3 ปี โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา โดยให้หน่วยงานดังกล่าวสามารถใช้งบประมาณที่ได้รับตามปกติได้

เพื่อให้ทันนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาบรรลุผลตามเป้าหมายสูงสุด กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้เร่งดำเนินการสนับสนุนการขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างเต็มที่ ซึ่งนอกจากมอบหมายให้กรมสามัญศึกษาและกรมการศึกษานอกโรงเรียน ดำเนินการในเรื่องนี้

ดังกล่าวแล้ว ได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการโครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับต่อจากระดับประถมศึกษาปีที่ 6 อีก 3 ปี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 พร้อมกันนี้ ได้มอบหมายหน่วยงานทั้งหมดในกระทรวงศึกษาธิการดำเนินการต่าง ๆ เป็นการสนับสนุนการขยายโอกาสทางการศึกษาพร้อมกันไปด้วย (กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : 3 - 5)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนต่อและไม่เรียนต่อ

สัจฉิ อุทรานันท์ (2513 : 140) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่ทำให้เด็กเรียนไม่เข้าศึกษาในชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักเรียนที่ไม่ได้เรียนส่วนมากจะมีผลการเรียนต่ำ เคยสอบตกซ้ำชั้น และมีข้อจำกัดทางการเงิน

จรรยา พานิชย์พลินไชย (2521 : 179) ทำการศึกษาโอกาสเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียนในภาคเหนือ พบว่า นักเรียนที่มีบิดามารดามีอาชีพแตกต่างกัน มีโอกาสในการศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แตกต่างกัน บิดามารดาที่มีอาชีพรับราชการมีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับสูง แตกต่างจากอาชีพเกษตรกรและกรรมกร

เกษมจันทร์ จากฤกษ์ยาประทีป (2523 : 74) ได้ทำการศึกษาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตการศึกษา 7 ในด้านเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว พบตัวแปรที่อธิบายถึงโอกาสที่นักเรียนจะได้ศึกษาต่อและไม่ได้ศึกษาต่อ คือ

1. อาชีพของบิดามารดา พบว่า นักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพธุรกิจรับราชการ และค้าขาย ได้เข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษามากกว่านักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพรับจ้างและเกษตรกรรวม อีกทั้งนักเรียนที่ได้ศึกษาต่อส่วนมากมีมารดาประกอบอาชีพมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้เรียนต่อ

2. รายได้ของบิดา พบว่า นักเรียนที่ได้ศึกษาต่อนั้น บิดามีรายได้อยู่ในระหว่าง 2,000 - 3,000 บาท ต่อเดือน

ชาวินทร์ ศรีมิตต์เกษม (2528 : 78) ทำการศึกษาสาเหตุที่นักเรียนที่จบการศึกษาไม่เข้าเรียนต่อชั้น ม.1 ในปีการศึกษา 2527 พบว่า สาเหตุสำคัญโดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากสุดคือ พ่อแม่ผู้ปกครองยากจน ไม่มีเงินส่งเสียให้เรียน พ่อแม่ผู้ปกครองต้องการเด็กไว้ช่วยงาน เห็นว่าเรียนจบแล้วไม่มีงานทำ ทำให้เสียเวลา ตัวนักเรียนเรียนอ่อนจึงไม่กล้าเรียนต่อ โรงเรียนอยู่ไกลไปมาลำบาก และไม่เห็นประโยชน์ของการเรียนต่อ

โสมสุชา เลื่องนอม (2528 : 222) ทำการศึกษาเหตุผลและความต้องการของผู้เรียนในโครงการณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ ในจังหวัดนครราชสีมา ปี 2527 พบว่า เหตุจูงใจให้ผู้เรียนเข้าร่วมในโครงการณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ คือ ต้องการมีความรู้และความต้องการเรียนต่อในชั้นสูงต่อไป

อนันต์ พงษ์สัตตา (2529 : 85) ทำการศึกษาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการเข้าเรียนและไม่เข้าเรียนของผู้ไม่รู้หนังสือตามโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ จังหวัดน่าน ปี พ.ศ. 2528 พบว่า เหตุผลในการเข้าเรียนของผู้ไม่รู้หนังสือ คือ ต้องการอ่านออกเขียนได้ เห็นว่าการอ่านออกเขียนได้เป็นสิ่งจำเป็น ดังนั้น ผู้ใหญ่บ้าน ชักจูงให้มาเรียน และเห็นว่าเป็นการเรียนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

พรนิภา กันทรากกร (2530 : 53) ทำการศึกษานิยามและความต้องการของเด็กไม่ได้เรียนต่อที่อยู่นอกเขตเทศบาล อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ปี พ.ศ. 2530 พบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่ศึกษาต่อ คือ ไม่มีเงิน อสากทำงานมากกว่า และบิดามารดาไม่ให้เรียน

มานะ ทาแป้ง (2531 : 207) ทำการศึกษาการจัดโครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาในเขตสุขภาพอำเภอสระบุรี ผลการศึกษาพบว่า การจัดโครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ควรประชาสัมพันธ์ให้ถึงกลุ่มเป้าหมาย ควรให้ผู้นำท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ของโครงการนั้น ๆ ไปชี้แจง ชักจูงให้ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทราบ และควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองของนักเรียนทราบด้วย เพื่อจะได้ให้การสนับสนุน

มณฑล ทิศนระดับ (2533 : 105) ทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการ
เข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสาธิตสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของ
ผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงราย ได้สรุปเหตุผลที่นักเรียนเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน
การศึกษานอกโรงเรียนสาธิตสามัญ คือ

1. จำนวนพี่น้องในครอบครัว พบว่า นักเรียนที่มีพี่น้องในครอบครัวระหว่าง
1 - 3 คน ได้เข้าเรียนต่อมากกว่านักเรียนที่มีพี่น้อง 4 - 5 คนขึ้นไป
2. เหตุผลในการเรียนต่อการศึกษาออกโรงเรียน ได้แก่ ต้องการเพิ่มพูนความรู้และ
ประสบการณ์ทางการเรียน เพื่อนำไปเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ เพื่อนำไปใช้ในการ
ดำรงชีวิตของตนเองและครอบครัว ต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ต้องการคุณสมบัติเพิ่ม
และเข้าเรียนเพราะมีผู้ชักชวนให้เรียน
3. เหตุผลของผู้ที่ไม่เรียนต่อ เพราะไม่มีเวลา ไม่อยากเรียน ไม่ทราบข่าว
การจัด มีปัญหาด้านค่าใช้จ่ายในการเข้าเรียน

กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คูลมส์ (Coombs. 1973 : 12 - 13) ให้ความหมายของการศึกษานอกโรงเรียน
ว่า หมายถึง กิจกรรมการศึกษาทุกประเภทที่จัดขึ้นนอกเหนือจากกิจกรรมการศึกษาในโรงเรียน
กิจกรรมเหล่านี้จัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการด้านการเรียนรู้ตามแต่ละกลุ่มและบุคคลสนใจ อาจ
เป็นกิจกรรมที่เสริมหรือต่อเนื่องกับกิจกรรมการศึกษาในโรงเรียนก็ได้

ทองอยู่ แก้วไทรยะ (2525 : 23) กล่าวว่า คำนิยามของคำว่า การศึกษา
นอกโรงเรียน ตามแนวคิดของกรมการศึกษานอกโรงเรียน หมายถึง การให้บริการการศึกษา
ทุกรูปแบบแก่คนที่ไม่มีโอกาสได้เรียนอยู่ในระบบโรงเรียนทุกเพศทุกวัย ตั้งแต่เกิดจนตลอดชีวิต

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยการศึกษานอกโรงเรียนของประเทศไทย
ให้คำนิยามไว้ว่า การศึกษานอกโรงเรียน หมายถึง ประสบการณ์ในการเรียนรู้ทั้งหมดและ
กิจกรรมการศึกษาที่จัดขึ้นนอกระบบโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้เกิดความรู้ความสามารถและ

ทักษะทางวิชาชีพที่จะนำไปใช้ปรับปรุงมาตรฐานของชีวิตให้ดีขึ้น ให้มีอาชีพดีขึ้น และให้ความรับผิดชอบต่อสังคมสูงขึ้น (สุนทร โคตรบรรเทา. 2526 : 14)

ที่ประชุมของการสัมมนาการศึกษานอกโรงเรียน จัดขึ้นโดยกระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับองค์การซีเมส ได้ให้คำนิยามว่า การศึกษานอกโรงเรียน หมายถึง ประสบการณ์ทางการเรียนรู้ทั้งหลายที่อยู่นอกระบบชั้นเรียนปกติ มีขอบเขตกว้างขวาง ครอบคลุมกิจกรรมที่เป็นการจัดเพื่อการศึกษาที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ซึ่งจัดดำเนินการโดยหน่วยงานต่าง ๆ ทุกหน่วยงาน (อุดม เชษฐวิวงศ์. 2527 : 21)

ปฐม นิคมานนท์ (2528 : 70) ได้สรุปสาระสำคัญของการศึกษานอกโรงเรียน ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นนอกเหนือจากการเรียนตามปกติในโรงเรียน
2. เป็นกิจกรรมที่สังคมสนใจจัดขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ทางการศึกษาโดยเฉพาะ ซึ่งต่างไปจากการศึกษาแบบไม่เป็นทางการ (Informal Education)
3. กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน จัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการเฉพาะเรื่อง ไม่ใช้สนองความต้องการโดยทั่วไปเหมือนกับการศึกษาในระบบโรงเรียน
4. กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน อาจจะมีจุดมุ่งหมายหรือเรียนสิ่งเดียวกันกับกิจกรรมในระบบโรงเรียนก็ได้ แต่วิธีการจัดมักจะแตกต่างกัน

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนในชนบทนั้น มีหลายหน่วยงานที่ให้บริการ มีทั้งภาครัฐและเอกชน แต่ละหน่วยงานต่างก็มีแนวคิดและวิธีการจัดกิจกรรมแตกต่างกันออกไป ตามวัตถุประสงค์ นโยบาย และตามความต้องการของหน่วยงานนั้น ๆ สำหรับหน่วยงานหลักที่จัดการศึกษาอกโรงเรียนให้แก่ประชาชน คือ กรมการศึกษาอกโรงเรียน

การจัดการศึกษาอกโรงเรียนในความรับผิดชอบของกรมการศึกษาอกโรงเรียนนั้น เน้นหนักที่จะพัฒนาประชาชนในชนบทให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความพร้อมที่จะรับบริการ และให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของตนเอง ครอบครัว และชุมชนให้ดีขึ้น โดยมีแนวทางการจัดกิจกรรมใน 3 ลักษณะ คือ (กรมการศึกษาอกโรงเรียน. 2531 : 4 - 5)

1. การให้ความรู้พื้นฐานในการดำรงชีวิต เพื่อให้ประชาชนได้มีความรู้พื้นฐานในการดำรงชีวิต มุ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีเครื่องมือในการประกอบอาชีพ และรู้จักหาข้อมูลต่าง ๆ มาประกอบในการคิด การตัดสินใจในการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น โครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน การศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ การศึกษาสำหรับชาวเขา เป็นต้น

2. การให้บริการข้อมูลข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์ เพื่อให้ประชาชนได้ทราบข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและทันต่อเหตุการณ์ โดยใช้อะไรก็ตาม หนังสือ ให้ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้า เพื่อให้เกิดนิสัยรักการอ่าน ป้องกันการฉ้อโกงหนังสือ และพัฒนาตนเอง เช่น การจัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน การจัดห้องสมุดประชาชน การจัดหน่วยโสตทัศนศึกษา เป็นต้น

3. การเพิ่มพูนความรู้และทักษะวิชาชีพ เนื่องจากสังคมปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีวิทยาการใหม่ ๆ เกิดขึ้นเสมอ จึงจำเป็นต้องให้ความรู้และทักษะเพิ่มเติมกับผู้ประกอบอาชีพอยู่แล้ว ให้ประกอบอาชีพได้ดียิ่งขึ้น หรือนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปแสวงหาอาชีพใหม่ รวมทั้งเพื่อปรับปรุงการดำรงชีวิตของตนเองและครอบครัว เช่น การจัดกลุ่มสนใจ การจัดชั้นเรียนวิชาชีพระยะสั้น การฝึกอบรมประชาชน การจัดรายการวิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ

ปราชญ์ สุธีรนราภิก (2520 : 63) ทำการศึกษากุมิตติของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 3 ในการศึกษา 2518 โดยทำการศึกษากับนักศึกษาผู้ใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร 160 คน และนักศึกษาผู้ใหญ่ใน 3 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ อุตรธานี มหาสารคาม และนครราชสีมา โดยแบ่งเป็นกลุ่มนักศึกษาต่างจังหวัดในเมือง 160 คน และต่างจังหวัดนอกเมือง 160 คน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การเข้าเรียนของนักศึกษานั้น เป็นการเข้าเรียนตามความต้องการของตนเอง โดยมีเหตุผลในการเข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียน เนื่องจากไม่มีทุนเรียนต่อ และมีจุดมุ่งหมายในการเข้าเรียนเพื่อที่เรียนต่อในชั้นสูงขึ้นไปอีก

อมรรวณ จามน้อยพรหม (2520 : 59) ทำการศึกษามูลเหตุจูงใจที่ทำให้ นักศึกษาผู้ใหญ่เข้ามาศึกษาในหลักสูตรการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่สาขาสำัญญ ระดับ 4 ของโรงเรียน สกลราชวิทยานุกูล สกลนคร ในปีการศึกษา 2520 พบว่า เหตุจูงใจในการเข้าศึกษา คือ ต้องการความก้าวหน้าโดยการนำความรู้ไปใช้ในการปรับปรุงงานที่ทำงานปัจจุบันให้ดีขึ้น และเหตุจูงใจที่นักศึกษาเลือกเรียนในโรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล เนื่องจากเป็น โรงเรียนที่มีหลักวิชาการ เป็นที่เชื่อถือได้ และอยู่ในเขตชุมชนที่มีการคมนาคมสะดวก

อัจฉรา กัลยาณชาติ (2524 : 55) ได้ทำการศึกษาเหตุจูงใจของนักศึกษาผู้ใหญ่ ที่เข้าศึกษาสาขาสำัญญ ระดับ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2535 ผลการศึกษา พบว่า เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาของนักศึกษาชายและหญิงต่างกัน นั่นคือ นักศึกษาชายมีเหตุ จูงใจในการเข้าเรียนคือ ต้องการประกาศนียบัตรเพื่อใช้ในการศึกษาต่อมากที่สุด รองลงมา คือต้องการหาความรู้เพิ่มเติม ส่วนนักศึกษาหญิงต้องการเข้าศึกษาเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม มากที่สุด รองลงมาต้องการได้ประกาศนียบัตรเพื่อใช้ในการศึกษาต่อ

ประภาศรี มานะ (2528 : 112) ได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของผู้ตัดสินใจ ศึกษาต่อ และไม่ได้ศึกษาต่อในโปรแกรมการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับ 4 ในจังหวัด สมุทรสงคราม พบว่า ผู้เคยมีความรู้เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนมีแนวโน้มที่จะศึกษาต่อ เพราะเห็นว่ามีประโยชน์และความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอน รวมทั้งระเบียบแบบแผน ของการเรียน ช่อมตัดสินใจศึกษาต่อได้ง่ายขึ้น และจากการศึกษาต่อครั้งนี้ยังพบว่าสื่อที่ใช้ รับฟังข่าวสารของการศึกษานอกโรงเรียนที่มีผู้นิยมใช้มากที่สุดคือ วิทยุ

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพ

พรทิพย์ ชำตะรัตน (2527) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดวิชาชีพสำหรับการ ศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับ 3 ทางวิทยุและไปรษณีย์ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ภาคใต้ กลุ่มประชากรประกอบด้วยนักศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับ 3 รุ่นที่ 4 ที่ลงทะเบียน เรียนในเทอมต้น ปีการศึกษา 2526 ตามหลักสูตรการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับ 3

ทางวิทยุและไปรษณีย์ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคใต้ 5 จังหวัด คือ สงขลา ตรัง ชุมพร พัทลุง และนครศรีธรรมราช จำนวน 1,196 คน กลุ่มตัวอย่างคิดจาก ร้อยละ 25 ของประชากร จำแนกตามจังหวัด ได้แก่ กลุ่มตัวอย่าง 300 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทั่ว ๆ ไปของการเรียนวิชาชีพ สกเว้นนักศึกษาในจังหวัดชุมพร ที่มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนี้พอสมควร
2. วิชาชีพที่นักศึกษาสนใจและต้องการเรียนมากที่สุด ได้แก่ วิชาเกษตร ผลิตภัณฑภาษาไทย ช่างไฟฟ้า ช่างตัดเสื้อผ้าสตรี อาหาร - ขนม และช่างเครื่องยนต์
3. วิชาเกษตรเป็นวิชาที่ผู้ประสงค์จะเรียนเป็นชาย และส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาจังหวัดพัทลุง และตรัง วิชาช่างไฟฟ้าเป็นวิชาที่ผู้ประสงค์จะเรียนเป็นชายและส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาจากจังหวัดนครศรีธรรมราช และพัทลุง วิชาช่างตัดเสื้อผ้าสตรี เป็นวิชาที่ผู้ประสงค์จะเรียนเป็นสตรี และส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาจังหวัดตรัง และพัทลุง วิชาเครื่องยนต์ เป็นวิชาที่ผู้ประสงค์จะเรียนเป็นชาย และส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาจากจังหวัดนครศรีธรรมราช และพัทลุง
4. รูปแบบการเรียนวิชาชีพตามความต้องการของนักศึกษา คือ รูปแบบที่ประกอบด้วย 3 สื่อ คือ รายการวิทยุ คู่มือผู้เรียน และเอกสารประกอบ และการพบกลุ่ม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้สรุปสภาพและปัญหาการจัดการศึกษา นอกโรงเรียนเป็น 2 ประเด็นหลัก ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2526 : 132 - 134)

1. การให้บริการการศึกษานอกโรงเรียน ยังไม่มีการกำหนดพื้นที่ และกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนมาตรการที่จะให้ความสำคัญแก่พื้นที่ และกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว ทำให้การดำเนินงานเป็นไปในลักษณะของการโปรยหว่าน ซึ่งไม่ใช่เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่มหรือพื้นที่

2. มีการเข้าชื้อกันในการให้บริการ กล่าวคือ มีความเข้าชื้อกันในเรื่องการคัดเลือกบุคคลกลุ่มเดียวกันเข้ารับการอบรม แม้จะในเนื้อหาวิชาที่ต่างกัน แต่ก็อาจจะทำให้เกิดการสับสนเปล่า และเป็นการสกัดกั้นโอกาสของบุคคลอื่น นอกจากนี้ยังมีความเข้าชื้อกันในการฝึกทักษะและวิชาชีพ หน่วยงานส่วนใหญ่มุ่งพัฒนาทักษะในระดับพื้นฐาน และในแขนงวิชาที่คล้ายคลึงกัน ขาดการวางแผนที่จะรับช่วงจัดกิจกรรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาต่อในระดับขั้นหรือมีมาตรฐานสูงขึ้น หรือได้รับการอบรมในแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องเนื่องจนครบวงจร

ชลทิศ เอี่ยมสาอังกค์ (2530 : 30) ได้ทำการประเมินผลกระทบของโครงการศึกษานอกโรงเรียนที่มีต่อประชาชนในชนบท ในปี พ.ศ. 2530 พบว่า ประชาชนในชนบทมีเหตุผลในการเข้าร่วมโครงการการศึกษานอกโรงเรียนคือ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทักษะฝีมือ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน เพื่อการประกอบอาชีพ เพื่อการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ผู้นำหมู่บ้านชักชวนให้เข้าร่วมโครงการ และถูกเกณฑ์หรือบังคับให้เข้าร่วมจากผลการวิจัยของ ศาสสุรี จุติกุล เกี่ยวกับการให้บริการการศึกษานอกโรงเรียนทั่วประเทศนั้น สรุปได้ดังนี้ (Saisuree. 1985 : 97)

1. ทหลายโครงการไม่ได้สนองตอบต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง
2. การจัดการศึกษานอกโรงเรียนส่วนมากจัดตามความสามารถของหน่วยงาน

ผู้จัดมิได้คำนึงถึงกลุ่มเป้าหมาย

3. เนื้อหาสาระของความรู้ที่ให้แก่ประชาชน ไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการอบรม เกี่ยวกับการเพิ่มพูนรายได้

4. การจัดการศึกษานอกโรงเรียนส่วนใหญ่จะสนองตอบผู้ที่อยู่ในเมือง

5. ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่ดำเนินการให้การศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งขาดการประสานงานในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูล

สุนทร โครัตน (2525 : 70) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาค้นของนักเรียนประถมศีกษาปีที่ 6 ในจังหวัดเสิงรราช พบว่า นักเรียนที่

อ่านหนังสือพิมพ์ประจำทุกวัน มีโอกาสได้เข้าศึกษาคณะระดับมัธยมศึกษา มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้อ่านหนังสือพิมพ์เลย

นิเชต สุนทรพิทักษ์ (2525 : 259) ได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านว่า เมื่อเด็กจบชั้นประถมศึกษาไปแล้ว ต้องอยู่ในชุมชนที่ไม่มีความจำเป็นต้องใช้หนังสือมากนัก นานเข้าก็ลืมหนังสือ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านจะเป็นแหล่งที่ช่วยรักษาโรคหนังสือ กระตุ้นให้อ่าน อสากูรู้เพื่อให้เกิดปัญญา

กฤษฎา บุตรปลาดะ (2527) ได้ศึกษาสภาพการอ่าน ความสนใจ และความต้องการในการอ่านของชาวชนบทที่จบจากการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 298 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ชาวชนบทไม่ได้รับความรู้ ข่าวสารข้อมูล จากเพียงการอ่านหนังสือพิมพ์เท่านั้น แต่ได้รับความรู้จากแหล่งอื่น ๆ ด้วย
2. แหล่งความรู้ข่าวสารที่สำคัญที่สุดของชาวชนบท คือ วิทยุ
3. สิ่งที่น่าสนใจมากที่สุดคือหนังสือพิมพ์ และได้อ่านหนังสือพิมพ์มากที่สุดในชีวิตประจำวัน เหตุผลในการอ่านหนังสือพิมพ์ เพราะทำให้มีความรู้กว้างขวาง เข้าใจโลกมากขึ้น
4. ชาวบ้านมีความสนใจในการอ่านหนังสือประเภทที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเพาะปลูก ทำนา ทำสวน

เสวก นักร้อง (2528) ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของหนังสือพิมพ์ผาผึ้ง และจุลสารสำหรับชาวชนบท ตามความคิดเห็นของผู้มารับบริการจากที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ในจังหวัดนครปฐมโดยกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 264 คน จากที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จำนวน 22 แห่ง ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ชาวชนบทให้ความสนใจและต้องการอ่านหนังสือพิมพ์ผาผึ้ง ที่มีลักษณะเนื้อเรื่องเกี่ยวกับการประกอบอาชีพทางการเกษตร มีภาพประกอบชนิดที่เป็นภาพถ่ายตัวหนังสือสีดำ ใช้อักษรเรียงพิมพ์ 24 ปอนด์ เบอร์ 2 กระดาษที่ใช้พิมพ์ขนาด 2 หน้ายก และพบว่าภาพประกอบเรื่องเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความสนใจจากอ่าน

2. ชาวชนบทให้ความสนใจและต้องการอ่านจุลสารที่มีลักษณะเนื้อเรื่องเกี่ยวกับการประกอบอาชีพทางการเกษตรมากที่สุด ให้มีภาพประกอบเรื่องเป็นภาพถ่ายหรือภาพเหมือน

ของจริง ให้อักษรเรียงพิมพ์ขนาด 16 ปอสท์ เบอร์ 15 ขนาดของหนังสือจุลสารควรเป็น
ขนาด 7" + 10" และขนาด 6" + 9" รองลงมาเพื่อจะให้พกติดตัวได้ง่ายและเห็นว่า
ภาพประกอบที่ปกจุลสารเป็นสิ่งที่แรกที่ทำให้เกิดความสนใจอยากอ่าน

วิธีดำเนินการ

รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามในการถามข้อมูลส่วนตัว และความคิดเห็นเกี่ยวกับความสนใจในการศึกษานอกโรงเรียนของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แต่ไม่ประสงค์เรียนต่อระดับมัธยมศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมายของการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา 39 แห่ง ที่อยู่ในพื้นที่อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์

ในการวิจัยครั้งนี้ อาศัยข้อมูลจากการสำรวจของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอตากฟ้า ปีการศึกษา 2535 ซึ่งมีนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งสิ้น 464 คน นักเรียนที่แสดงความประสงค์จะเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 344 คน และไม่เข้าเรียน จำนวน 120 คน นักเรียนที่ไม่ประสงค์เข้าเรียนต่อ จำนวน 120 คน ข้างต้น คือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ตาราง 4 จำนวนนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ที่แสดงความประสงค์จะเรียนต่อและไม่เรียนต่อ ปีการศึกษา 2535

ตำบล	จำนวน โรงเรียน	นักเรียน ทั้งหมด	จะเรียนต่อ	จะไม่เรียนต่อ	ผู้ไม่เรียนต่อคิดเป็น ร้อยละของทั้งหมด
ตากฟ้า	8	127	88	39	30.71
สุขสำราญ	5	59	37	22	37.29
พุนกยูง	5	43	29	14	32.56
ลำพองต์	3	49	38	11	22.45
หนองพิกุล	5	44	39	5	11.36
อุดมชัยฤๅ	13	142	113	29	20.42
รวม	39	464	344	120	25.86

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสนใจที่มีต่อ การศึกษานอกโรงเรียนซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถาม ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น โอกาสทางการศึกษา การจัด กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ประเภทต่าง ๆ แล้วแตกออกเป็นประเด็นคำถามต่าง ๆ

2. เขียนข้อคำถามตามประเด็นในข้อ 1 แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับร่างนำเสนอเพื่อขอคำแนะนำจากประธาน และกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท

3. นำแบบสอบถามฉบับร่างให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา แล้วนำไปแก้ไข จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับปรับปรุง

4. นำแบบสอบถามฉบับปรับปรุงเสนอให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาโทได้พิจารณาแล้วนำแบบสอบถามไปจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับจริงต่อไป

ลักษณะของเครื่องมือ

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลด้านครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ จำนวนพี่น้องในครอบครัว ลำดับที่ของการเป็นบุตร สุขภาพ ผลการเรียน อาชีพผู้ปกครอง และรายได้ครอบครัว ข้อคำถามเป็นแบบเติมคำและแบบเลือกตอบซึ่งขึ้นอยู่กัลักษณะของคำถาม

ตัวอย่าง ให้นักเรียนเติมคำตอบในช่องว่างหรือเลือกคำตอบที่ตรงกับตัวนักเรียนมากที่สุด

1. เพศ () ชาย
() หญิง
2. นักเรียนเกิดปี พ.ศ.
ปัจจุบันอายุ ปี
3. นักเรียนมีพี่น้องทั้งหมด คน (รวมทั้งตัวนักเรียนด้วย)
4. นักเรียนเป็นลูกคนที่ ของครอบครัว
5. นักเรียนมีโรคประจำตัวหรือไม่
() ไม่มี
() มี คือโรค

ตอนที่ 2 ความสนใจต่อการศึกษานอกโรงเรียน เป็นคำถามมาตราส่วน
ประมาณค่า หักความสั้น ๆ แบ่งเป็น 3 ตอนย่อย คือ ความสนใจต่อการศึกษานอกโรงเรียน
สาขาสัมถ ความสนใจต่อการศึกษานอกโรงเรียนสาขาสาน ความสนใจต่อการศึกษา
นอกโรงเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูล

ตัวอย่าง คำถามมาตราส่วนประมาณค่า

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิตมากน้อยเพียงไร					
2. รู้จักหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น					
3. ทราบระเบียบการสมัครเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น					
4. ทราบข่าวการจัดนิทรรศการวิชาชีพให้แก่ประชาชน					
5. ความจำเป็นของการอ่านหนังสือ ..					

ตอนที่ 3 **ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน** **ให้นักเรียน**
กลุ่มตัวอย่าง **แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน** **สาขาสัมถ**
การศึกษาด้านอาชีพ **และบริการข่าวสารข้อมูล** **เป็นแบบสอบถามปลายเปิด**

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลดำเนินการโดยผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือกับทางโรงเรียนประถมศึกษา
 ในอำเภอตากฟ้า แล้วผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปมอบให้ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ช่วยแจก
 แบบสอบถามให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่แสดงความประสงค์ไม่เรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา
 แล้วผู้วิจัยติดต่อขอรับแบบสอบถามกลับคืนหลังจากที่นักเรียนตอบเสร็จเรียบร้อยแล้ว

จำนวนแบบสอบถามแยกตามโรงเรียนปรากฏตามตาราง 5 ต่อไปนี้

ตาราง 5 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามแยกตามโรงเรียน

ตำบล	โรงเรียน	จำนวนนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม
ตากฟ้า	1. โรงเรียนบ้านตากฟ้า	16 คน
	2. โรงเรียนชุมชนบ้านชุมพล	5 คน
	3. โรงเรียนบ้านไผ่นาเวียง	5 คน
	4. โรงเรียนวัดเขาชะธง	9 คน
	5. โรงเรียนบ้านสามัคคีประชาสรรค์	2 คน
	6. โรงเรียนวิฑูรย์ประชารักษ์	1 คน
	7. โรงเรียนบ้านพูนมิตร	1 คน
สุขสำราญ	8. โรงเรียนวัดประชาสรรค์	6 คน
	9. โรงเรียนบ้านราษฎร์อุปถัมภ์	6 คน
	10. โรงเรียนบ้านสุขสำราญ	1 คน
	11. โรงเรียนบ้านขับคะเคียน	8 คน
	12. โรงเรียนบ้านวังสำราญ	1 คน
พุนกยูง	13. โรงเรียนบ้านโป่งสังข์	3 คน
	14. โรงเรียนบ้านโคกศรี	4 คน
	15. โรงเรียนบ้านพุ่มน	7 คน

ตาราง 5 (ต่อ)

ตำบล	โรงเรียน	จำนวนนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม
ลำพอง	16. โรงเรียนบ้านหนองปลาไหล	2 คน
	17. โรงเรียนบ้านลำพอง	5 คน
	18. โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำว้าง	4 คน
หนองพิกุล	19. โรงเรียนบ้านเทวฤกษ์พันลึก	1 คน
	20. โรงเรียนบ้านพลับพลาชัย	3 คน
	21. โรงเรียนบ้านใหม่สามัคคี	1 คน
อุดมศึกษา	22. โรงเรียนบ้านลำเจ็ท	5 คน
	23. โรงเรียนบ้านอุดมศึกษา	3 คน
	24. โรงเรียนบ้านหม่วง	7 คน
	25. โรงเรียนบ้านหนองสุยสันต์	2 คน
	26. โรงเรียนบ้านไผ่ศรีรักษาราษฎร์	3 คน
	27. โรงเรียนบ้านสระเกตุโมรี	6 คน
	28. โรงเรียนบ้านคำรงค์	1 คน
	29. โรงเรียนโค้งบ้านใหม่	1 คน
	30. โรงเรียนบ้านคิ่งพัฒนา	1 คน
รวม	30 โรงเรียน	120 คน

จากตาราง 5 ปรากฏว่าในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการเก็บข้อมูลจากโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอตากฟ้า 30 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่แสดงความประสงค์ไม่เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 120 คน เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการดังนี้

1. ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลด้านครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นแบบเติมคำ และแบบเลือกตอบได้ทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และคำนวณค่าร้อยละ
2. ข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็น ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ได้ทำการวิเคราะห์โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคำตอบเป็นรายข้อและรายด้าน
3. ข้อคำถามที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ทำการวิเคราะห์โดยการจำแนกตามเนื้อหา ทำการแจกแจงความถี่และคำนวณค่าร้อยละ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลด้านครอบครัวของนักเรียน

ตอนที่ 2 ความสนใจด้านการศึกษานอกโรงเรียน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลด้านครอบครัวของนักเรียน

ข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลด้านครอบครัวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้เรียนต่อ ได้แก่ เพศ อายุ จำนวนพี่น้องในครอบครัว ลำดับที่ของการเป็นบุตร สุขภาพ ผลการเรียน อาชีพผู้ปกครอง และรายได้ของครอบครัว ได้แสดงในตาราง 6 ดังต่อไปนี้

ตาราง 6 ข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลด้านครอบครัวของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่ได้เรียนต่อชั้นมัธยม ปีการศึกษา 2535 อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์

ข้อมูลส่วนตัวและด้านครอบครัว	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	120	100.00
<u>เพศ</u>		
ชาย	51	42.50
หญิง	69	57.50
<u>อายุ</u>		
11 ปี	4	3.33
12 ปี	8	6.67
13 ปี	83	69.16
14 ปี	17	14.16
15 ปี	7	5.83
16 ปี	1	0.83
จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา		
1 คน	10	8.33
2 คน	36	30.00
3 คน	29	24.16
มากกว่า 3 คน	45	37.50

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัวและด้านครอบครัว	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
<u>ลำดับที่การเป็นบุตร</u>		
คนที่ 1	51	42.50
" 2	28	23.33
" 3	13	10.83
" 4	12	10.00
" 5	8	6.67
" 6	3	2.50
" 7	2	1.67
" 8	3	2.50
<u>ปัจจุบันอาศัยอยู่กับใคร</u>		
พ่อแม่	100	83.33
ญาติพี่น้อง	13	10.83
ตายาย	7	5.83
<u>สภาพร่างกายของนักเรียน</u>		
แข็งแรงดี ไม่เคยเจ็บป่วย	60	50.00
ปานกลาง นาน ๆ เจ็บป่วยที	55	45.83
ไม่แข็งแรง เจ็บป่วยเป็นประจำ	5	4.17

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัวและ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
<u>รายได้ของครอบครัวต่อเดือน</u>		
ต่ำกว่า 1,000 บาท	35	29.17
1,000 - 5,000 บาท	35	29.17
มากกว่า 5,000 บาท	2	1.67
ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ	48	40.00
<u>เหตุผลที่ไม่เรียนต่อ</u>		
ไม่มีเงิน	65	54.17
ช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพ	48	40.00
ปัญหาไม่ดี	7	5.83
<u>ความรู้สึกที่ไม่ได้เรียนต่อ</u>		
เสียใจ	74	61.67
เฉย ๆ	46	38.33

ข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลด้านครอบครัวของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว ไม่เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษา ดังแสดงในตาราง 6 สรุปได้ดังนี้

นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามรวมทั้งสิ้น 120 คน แยกเป็นชาย 51 คน คิดเป็น ร้อยละ 42.50 และเป็นหญิง 69 คน คิดเป็นร้อยละ 57.50 มีอายุระหว่าง 11 - 16 ปี ที่มีมากที่สุด อายุ 13 ปี คิดเป็นร้อยละ 69.16 ของนักเรียนทั้งหมด เกี่ยวกับจำนวนพี่น้อง พบว่า ร้อยละ 37.50 มีพี่น้องมากกว่า 3 คน ร้อยละ 30.00 มีพี่น้อง 2 คน ร้อยละ 24.16

มีพี่น้อง 3 คน และร้อยละ 8.33 มีพี่น้องเพียง 1 คน สำหรับลำดับของการเกิด พบว่า ร้อยละ 42.50 เป็นบุตรคนที่ 1 รองลงมาร้อยละ 23.33 เป็นบุตรคนที่ 2 นอกนั้นมีจำนวนน้อย ลดหลั่นลงมาถึงบุตรคนที่ 8 นักเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 83.33 พักอยู่กับบิดามารดา นอกนั้น พักกับญาติพี่น้องและตาอา

สำหรับข้อมูลด้านสุขภาพ นักเรียนร้อยละ 50.00 เห็นว่าตนเองมีสุขภาพแข็งแรง ไม่ค่อยเจ็บป่วย รองลงมาร้อยละ 45.83 ตอบว่า ปานกลาง นาน ๆ เจ็บป่วยที่ และที่เหลือน้อย ร้อยละ 4.17 ตอบว่า ตนเองไม่แข็งแรง เจ็บป่วยเป็นประจำ เกี่ยวกับโรคที่เจ็บป่วย ส่วนใหญ่ ร้อยละ 74.17 เห็นว่าตนเองไม่มีโรค ร้อยละ 8.67 ตอบว่าเป็นโรคลมชัก ปวดหัว และโรคกระเพาะ ที่เหลือ ร้อยละ 19.17 ตอบว่า ไม่ทราบหรือไม่แน่ใจ

ด้านคะแนนเฉลี่ยผลการเรียน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 65.83 มีคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 - 2.99 รองลงมา ร้อยละ 20.83 มีคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.99 ร้อยละ 12.50 ระหว่าง 3.00 - 3.49 และที่เหลือเพียง 1 ราย คิดเป็น ร้อยละ 0.83 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 1.00 เมื่อให้นักเรียนเปรียบเทียบผลการเรียนของตนเองกับเพื่อน ๆ ในกลุ่ม นักเรียน ร้อยละ 65.83 จัดตนเองอยู่ในกลุ่มปานกลาง ร้อยละ 12.50 อยู่ในกลุ่มเก่ง และ ร้อยละ 21.67 อยู่ในกลุ่มเรียนอ่อน

ด้านการประกอบอาชีพของผู้ปกครอง นักเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 55.00 มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง รองลงมา ร้อยละ 40.00 ประกอบอาชีพการเกษตร ร้อยละ 3.33 ประกอบอาชีพค้าขาย ที่เหลือ ร้อยละ 1.67 ประกอบอาชีพรับราชการ รายได้ของครอบครัว ส่วนใหญ่ ร้อยละ 40.00 ตอบว่า ไม่ทราบหรือไม่แน่ใจ รองลงมา ร้อยละ 29.17 ตอบว่า มีรายได้ต่ำกว่า 1,000 บาท และระหว่าง 1,000 - 5,000 บาท ที่เหลือ ร้อยละ 1.67 ตอบว่ามีรายได้ 5,000 บาทขึ้นไป

เหตุผลที่ไม่เรียนต่อของนักเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 54.17 ตอบว่า ไม่มีเงิน รองลงมา ร้อยละ 40.00 ตอบว่า ช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพ ที่เหลือ ร้อยละ 5.83 ตอบว่า ปัญหาไม่มีความรู้ฝึกของการไม่เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่ ร้อยละ 61.67 ตอบว่า เสียใจ และที่เหลือน้อย ร้อยละ 38.33 ตอบว่า เฉย ๆ

ตอนที่ 2 : ความสนใจต่อการศึกษานอกโรงเรียน

ข้อมูลที่น่าสนใจในตอนนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับความสนใจของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่ได้เรียนต่อ ที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียน การเสนอข้อมูลในตอนนี้ได้แบ่งออกเป็น 3 ตอนย่อย ตามเนื้อหาทางการศึกษานอกโรงเรียน ดังนี้

- 2.1 ความสนใจต่อการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญศึกษา
- 2.2 ความสนใจต่อการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพ
- 2.3 ความสนใจต่อการศึกษานอกโรงเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูล

ตอนที่ 2.1 : ความสนใจต่อการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ

ข้อมูลในตอนนี้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความสนใจต่อการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญศึกษา โดยใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า และทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของค่าตอบเป็นรายข้อและรายด้าน ดังแสดงในตาราง 7 ต่อไปนี้.

ตาราง 7 ความสนใจที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียนสาธิตสามัญ

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แผนภาพแสดงค่าเฉลี่ย			
			น้อย	ปานกลาง	มาก	
	$\bar{X}$	(S.D.)	1 00	2 33	3 66	5 00
1. ความจำเป็นในการเรียน ต่อในระดับมัธยมศึกษา	3.95	0.98				
2. รู้จักหลักสูตรการศึกษา นอกโรงเรียนระดับมัธยม มัธยมศึกษาตอนต้น	2.59	2.30				
3. ทราบระเบียบการสมัคร เข้าเรียนระดับมัธยมศึกษา ศึกษาตอนต้น	2.60	0.88				
4. ประโยชน์ที่จะได้รับจาก การเรียนต่อในหลักสูตร การศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	3.59	0.98				

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ความเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แผนภาพแสดงค่าเฉลี่ย			
			น้อย	ปานกลาง	มาก	
			1 00	2 33	3 66	5 00
5. สนใจการเรียนแบบ ชั้นเรียน	3.89	1.37				
6. สนใจการเรียนแบบ ทางไกล	4.65	0.53				
7. สนใจการเรียนด้วยตนเอง	4.15	1.00				
ค่าเฉลี่ย	3.66	1.29				

จากตาราง 7 ซึ่งแสดงค่าเฉลี่ยความสนใจต่อการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับ
ของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 8 แล้วไม่เรียนต่อ สรุปได้ดังนี้

1. ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (3.66 ขึ้นไป) มี 4 ประเด็น เรียงตามลำดับ
ค่าเฉลี่ย ดังนี้คือ

- 1) สนใจการเรียนแบบทางไกล ($\bar{X} = 4.65$)
- 2) สนใจการเรียนด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.15$)
- 3) ความจำเป็นในการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษา ($\bar{X} = 3.95$)
- 4) สนใจการเรียนแบบชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.89$)

2. ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.33-3.66$) มีดังนี้
- 1) ประโยชน์ที่จะได้รับจากการเรียนต่อ ($\bar{X} = 3.59$)
 - 2) ทราบระเบียบการสมัครเข้าเรียน ($\bar{X} = 2.60$)
 - 3) รู้จักหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ($\bar{X} = 2.59$)

ตอนที่ 2.2 : ความสนใจที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพ

ข้อมูลตอนนี้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความสนใจที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพ โดยใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า และทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของค่าตอบเป็นรายชื่อและรายด้าน ดังแสดงในตาราง 8 ต่อไปนี้

ตาราง 8 ความสนใจที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพ

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ความเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แผนภาพแสดงค่าเฉลี่ย			
			น้อย	ปานกลาง	มาก	
			1 00	2 33	3 66	5 00
1. เคยทราบข่าวการจัดฝึก อบรมวิชาชีพให้แก่ประ ประชาชน	2.52	0.90		*		
2. มีความเข้าใจวิธีการให้ ความรู้ด้านอาชีพแก่ผู้จบ การศึกษาในระบบ โรงเรียนไปแล้ว	2.55	0.71		*		
3. มีความต้องการให้ทาง ราชการหรือเอกชนจัด ฝึกอบรมให้ความรู้ด้าน อาชีพ	3.55	1.02			*	
4. ได้รับประโยชน์จากการ ฝึกอาชีพจากหน่วยงาน ราชการหรือเอกชน	3.52	0.99			*	

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ความเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แผนภาพแสดงค่าเฉลี่ย			
			น้อย	ปานกลาง	มาก	
			1 00	2 33	3 68	5 00
5. อาชีพที่ควรให้ทางราชการหรือเอกชนอบรมให้						
5.1 เกษตรกรรม	4.32	1.09				
5.2 การเลี้ยงสัตว์	3.83	1.46				
5.3 ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า	3.03	1.80				
5.4 ช่างเครื่องยนต์	2.65	1.88				
ค่าเฉลี่ยทุกข้อ	3.25	1.43				

จากตาราง 8 ซึ่งแสดงค่าเฉลี่ยความสนใจต่อการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่เรียนต่อ สรุปได้ดังนี้

1. ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (3.68 ขึ้นไป) มีดังนี้
 - 1) เห็นว่าอาชีพที่ควรให้ทางราชการหรือเอกชนอบรมให้ตามลำดับดังนี้
 - เกษตรกรรม ($\bar{X} = 4.32$)
 - การเลี้ยงสัตว์ ($\bar{X} = 3.83$)
2. ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.33-3.68$) มีดังนี้
 - 1) ต้องการให้ทางราชการหรือเอกชนจัดฝึกอบรมให้ความรู้ด้านอาชีพ ($\bar{X} = 3.55$)

- 2) เห็นว่าจะได้รับประโยชน์จากการฝึกอาชีพจากหน่วยงานราชการ หรือเอกชน ($\bar{X} = 3.52$)
- 3) เห็นว่าอาชีพที่ควรให้ทางราชการหรือเอกชนอบรมให้ ตามลำดับดังนี้
 - ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ($\bar{X} = 3.03$)
 - ช่างเครื่องยนต์ ($\bar{X} = 2.65$)
- 4) มีความเข้าใจวิธีการที่ความรู้ด้านอาชีพแก่ผู้จบการศึกษาในระบบโรงเรียนไปแล้ว ($\bar{X} = 2.55$)
- 5) ทราบข่าวการจัดฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน ($\bar{X} = 2.52$)

ตอนที่ 2.3 : ความสนใจที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูล

ข้อมูลตอนนี เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความสนใจที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียนด้านข่าวสารข้อมูล โดยใช้คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า และทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของค่าตอบเป็นรายข้อ และรายด้าน ดังแสดงในตาราง 9 ต่อไปนี้

ตาราง 9 ความสนใจที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูล

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ความเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แผนภาพแสดงค่าเฉลี่ย			
			น้อย 1 00	ปาน กลาง 2 33 3 66	มาก 5 00	
1. ความจำเป็นของการอ่านหนังสือ	4.36	0.80				
2. ความรู้ที่ได้รับจากสื่อต่อไปนี้						
2.1 หนังสือ	3.36	1.43				
2.2 โทรทัศน์	3.13	1.58				
2.3 วิทยุ	4.45	0.90				
2.4 หอกระจายข่าว	2.43	1.37				
3. การรู้จักห้องสมุดประชาชนอำเภอ	2.47	1.14				
4. การรู้จักที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	2.96	1.11				
5. การไปใช้ประโยชน์จากที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	2.59	1.08				
6. ประโยชน์จากที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	3.41	0.98				
เฉลี่ยทุกข้อ	3.21	1.37				

จากตาราง 9 ซึ่งแสดงค่าเฉลี่ยความสนใจต่อการศึกษานอกโรงเรียนด้านบริการ
ข่าวสารข้อมูล ของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่เรียนต่อ สรุปได้ดังนี้

1. ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (3.66 ขึ้นไป) มี 2 ประเด็น คือ
 - 1) ความรู้ที่ได้รับจากสื่อวิทยุ ($\bar{X} = 4.45$)
 - 2) การอ่านหนังสือเป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิต ($\bar{X} = 4.36$)
2. ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.33-3.65$) มี 7 ประเด็นตามลำดับดังนี้
 - 1) ประโยชน์จากที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.41$)
 - 2) ความรู้ที่ได้รับจากการอ่านหนังสือ ($\bar{X} = 3.36$)
 - 3) ความรู้ที่ได้รับจากการดูโทรทัศน์ ($\bar{X} = 3.13$)
 - 4) การรู้จักที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ($\bar{X} = 2.96$)
 - 5) การไปใช้ประโยชน์จากที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ($\bar{X} = 2.59$)
 - 6) การรู้จักห้องสมุดประชาชนอำเภอ ($\bar{X} = 2.47$)
 - 7) ความรู้ที่ได้รับจากหอกระจายข่าว ($\bar{X} = 2.43$)

ตอนที่ 3 : ความคิดเห็นเพิ่มเติม

ตอนนี้เป็นข้อมูลความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน.

สวสสามัญ การศึกษาด้านอาชีพและบริการข่าวสารข้อมูลของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทำการวิเคราะห์โดยการจำแนกตามเนื้อหา ทำการแจกแจงความถี่ แล้วคำนวณค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 10 ต่อไปนี้

ตาราง 10 ข้อมูลแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

ข้อมูลแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ
<u>การศึกษาศาสสามัญ</u>	N = 40	
1. ควรให้ทางราชการจัดให้เรียนฟรี	34	85.00
2. ไม่รู้จักการศึกษานอกโรงเรียนสวสสามัญ	4	10.00
3. ควรจะจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนในการพบกลุ่ม ใกล้ ๆ บ้าน	2	5.00
<u>การศึกษาด้านอาชีพ</u>	N = 37	
1. ควรจะจัดฝึกอบรมตามความสนใจของผู้เรียนให้มากขึ้น	28	75.88
2. ไม่รู้จักการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพ	6	16.22
3. ต้องการให้จัดการฝึกอบรมวิชาด้านอาชีพใกล้บ้าน	3	8.10

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อมูลแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ
ด้านบริการข่าวสารข้อมูล	N = 32	
1. ควรปรับปรุงและหาหนังสือเพิ่มเติมไว้ในที่อ่านให้มากขึ้น	11	34.37
2. ไม่รู้จักการศึกษานอกโรงเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูล	8	25.00
3. ควรจัดหาหนังสือมาไว้หลาย ๆ ประเภทโดยเฉพาะด้านการเกษตรกรรมไว้ในที่อ่านหรือห้องสมุด	7	21.88
4. ควรสร้างที่อ่านให้อยู่ในบริเวณศูนย์กลางหมู่บ้าน	6	18.75

ข้อมูลแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษา ดังแสดงในตาราง 10 สรุปได้ ดังนี้

นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามด้านการศึกษาศาสสามัญ 40 คน นักเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 85.00 ตอบว่า ไม่รู้จักการศึกษานอกโรงเรียนสามัญ และร้อยละ 5.00 ตอบว่า ควรจะจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนในการพบกลุ่มใกล้ ๆ บ้าน

นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามด้านอาชีพ 37 คน นักเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 75.68 ตอบว่า ควรจะจัดฝึกอบรมตามความสนใจของผู้เรียนให้มากขึ้น รองลงมา ร้อยละ 16.22 ตอบว่า ไม่รู้จักการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพ และร้อยละ 8.11 ตอบว่า ต้องการให้จัดการฝึกอบรมวิชาด้านอาชีพใกล้บ้าน

นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามด้านบริการข่าวสารข้อมูล 32 คน นักเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 34.37 ตอบว่า ควรปรับปรุงและหาหนังสือเพิ่มเติมไว้ในที่อ่านให้มากขึ้น รองลงมา ร้อยละ 25.00 ตอบว่า ไม่รู้จักการศึกษานอกโรงเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูล ร้อยละ 21.88 ตอบว่า ควรจัดหาหนังสือมาไว้หลาย ๆ ประเภท โดยเฉพาะด้านการเกษตรกรรมไว้ในที่อ่านหรือห้องสมุด และร้อยละ 18.75 ตอบว่า ควรสร้างที่อ่านให้อยู่ในบริเวณศูนย์กลางหมู่บ้าน

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ปัญหาที่อยู่ในความสนใจประการหนึ่ง ในวงการศึกษาไทย คือ นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่ได้เรียนต่อซึ่งมีเป็นจำนวนมาก แม้ว่านักเรียนสามารถเรียนต่อได้ในรูปแบบของการศึกษานอกโรงเรียน โดยเรียนอยู่ที่บ้านและไม่ต้องเสียเวลาในการประกอบอาชีพก็ตาม แต่จำนวนนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาแล้วไม่เรียนต่อก็ยังให้ความสนใจการเรียนดังกล่าวไม่มากเท่าที่ควร ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ การศึกษารั้งนี้เป็นการสำรวจความสนใจต่อการศึกษานอกโรงเรียนของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่ได้เรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา โดยได้ทำการศึกษาเฉพาะในอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ เป็นการผิดตัวอย่าง เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้ไปประกอบการวางแผนในการจัดการศึกษาโรงเรียนทั้งการศึกษาสาขาสัมฤทธิ์ การศึกษาด้านอาชีพ และบริการข่าวสารข้อมูล เพื่อจูงใจให้นักเรียนที่ไม่ได้เรียนต่อมีความสนใจในการศึกษานอกโรงเรียนมากยิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสนใจของนักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้วไม่เรียนต่อที่มีต่อการบริการการศึกษานอกโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ คือ การศึกษานอกโรงเรียนสาขาสัมฤทธิ์ การศึกษาด้านอาชีพ และบริการข่าวสารข้อมูล
2. เพื่อศึกษาข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลด้านครอบครัวของนักเรียนที่จบชั้น ป.6 ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับในอำเภอตากฟ้า ที่ไม่เรียนต่อระดับมัธยมศึกษา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความสำคัญดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ในการสร้างความเข้าใจและ
 ใจให้กับนักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับและผู้ที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ได้มีความเข้าใจและ
 ให้ความสนใจทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในการศึกษาสาขาสัมฤทธิ์ การ
 ศึกษาด้านอาชีพ และบริการด้านข่าวสารข้อมูล เพื่อให้ได้มีโอกาสพัฒนาความรู้ และทักษะ
 เป็นการเพิ่มพูนคุณภาพชีวิต
2. ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงาน
 ด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน ให้สอดคล้องกับลักษณะ ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน
 มากขึ้น
3. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อสำนักงานการประม
 ติศึกษาอำเภอตากฟ้า สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ ศูนย์บริการการศึกษา
 นอกระบบเรียน อำเภอตากฟ้า และศูนย์การศึกษานอกระบบเรียนจังหวัดนครสวรรค์ ได้ใช้เป็น
 ข้อมูลประกอบการวางแผนการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนทั้งในและนอกระบบโรงเรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมายของการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 จากโรงเรียนประถมศึกษา 39 แห่ง ที่อยู่ในพื้นที่อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์

ในการวิจัยครั้งนี้ อาศัยข้อมูลจากการสำรวจของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
 ตากฟ้า ปีการศึกษา 2535 ซึ่งมีนักเรียนผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งสิ้น 464 คน นักเรียน
 ที่แสดงความประสงค์จะเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 344 คน และไม่เข้าเรียน จำนวน
 120 คน นักเรียนที่ไม่ประสงค์เข้าเรียนคือ จำนวน 120 คน ข้างต้น คือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้
 ในการวิจัยครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสนใจที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มี 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลด้านครอบครัว มีจำนวน 15 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นคำถามความสนใจที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียน แบ่งเป็น 3 ตอนย่อย คือ ความสนใจที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียน สาขาสำัญญ มีจำนวน 5 ข้อ ความสนใจที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพ มีจำนวน 5 ข้อ และความสนใจที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูล มีจำนวน 6 ข้อ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียนโดยทั่วไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลดำเนินการโดยผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือกับทางโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอตากฟ้า แล้วผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปมอบให้ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 8 แจกแบบสอบถามให้นักเรียนที่แสดงความประสงค์ไม่เรียนต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษา แล้วผู้วิจัยติดต่อขอรับแบบสอบถามกลับคืน หลังจากให้นักเรียนตอบเสร็จเรียบร้อยแล้ว มีผู้ตอบแบบสอบถามรวมทั้งสิ้น 120 คน เป็นชาย 51 คน และหญิง 69 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลด้านครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นแบบเติมค่า และแบบเลือกตอบ ได้ทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และคำนวณค่าร้อยละ

2. ข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็น ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ได้ทำการวิเคราะห์โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคำตอบเป็นรายข้อและรายด้าน

3. ข้อคำถามที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ทำการวิเคราะห์โดยการจำแนกตามเนื้อหา ทำการแจกแจงความถี่ แล้วคำนวณค่าร้อยละ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้า สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลด้านครอบครัวของนักเรียน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอตากฟ้า ที่ไม่เรียนต่อจำนวน 120 คน แยกเป็นชาย 51 คน และหญิง 69 คน คิดเป็นร้อยละ 42.50 และ 57.50 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 89.16 มีอายุ 13 ปี ร้อยละ 83.33 อาศัยอยู่กับบิดามารดา ร้อยละ 85.83 มีคะแนนเฉลี่ยผลการเรียนระหว่าง 2.50 - 2.99 คือเรียนอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนร้อยละ 55.00 ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างและรองลงมา ร้อยละ 40.00 มีอาชีพทางการเกษตร มีเพียงเล็กน้อยที่มีอาชีพค้าขายและรับราชการ เหตุผลที่นักเรียนไม่เรียนต่อนั้น ร้อยละ 54.17 ตอบว่าไม่มีเงิน ร้อยละ 40.00 ต้องช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพ และร้อยละ 5.83 ตอบว่าปัญหาไม่คิด เกี่ยวกับความรู้ที่ที่ไม่ได้เรียนต่อ นักเรียนร้อยละ 61.67 ตอบว่าเสียใจ และร้อยละ 38.33 ตอบว่ารู้สึกเฉย ๆ

2. ความสนใจต่อการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ

2.1 ความสนใจต่อการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญโดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

2.2 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความสนใจอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สนใจการเรียนแบบทางไกล ($\bar{X} = 4.65$), สนใจการเรียนด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.15$), เห็นความจำเป็นในการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษา ($\bar{X} = 3.95$) และสนใจการเรียนแบบชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.89$)

2.3 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความสนใจในระดับปานกลาง ได้แก่ เห็นประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนต่อ ($\bar{x} = 3.59$), ทราบระเบียบการสมัครเข้าเรียน ($\bar{x} = 2.60$) และรู้จักหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ($\bar{x} = 2.59$)

3. ความสนใจต่อการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพ

3.1 ความสนใจต่อการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพโดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

3.2 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความสนใจอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สนใจอบรมอาชีพเกษตรกรรม ($\bar{x} = 4.32$) และสนใจอบรมอาชีพเลี้ยงสัตว์ ($\bar{x} = 3.83$)

3.3 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความสนใจอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ต้องการให้จัดฝึกอบรมให้ความรู้ด้านอาชีพ ($\bar{x} = 3.55$), ได้รับประโยชน์จากการศึกษาด้านอาชีพ ($x=3.52$), สนใจอบรมอาชีพช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ($\bar{x} = 3.03$), สนใจอบรมด้านอาชีพช่างเครื่องยนต์ ($\bar{x} = 2.56$), มีความเข้าใจวิธีการให้ความรู้ด้านอาชีพแก่ผู้จบการศึกษาไปแล้ว ($\bar{x} = 2.55$) และทราบข่าวการจัดฝึกอบรมวิชาชีพ ($\bar{x} = 2.52$)

4. ความสนใจต่อการศึกษานอกโรงเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูล

4.1 ความสนใจต่อการศึกษานอกโรงเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูลโดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.21 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

4.2 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความสนใจอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความรู้ที่ได้รับจากสื่อวิทยุ ($\bar{x} = 4.45$) และการอ่านหนังสือเป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิต ($\bar{x} = 4.36$)

4.3 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความสนใจอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ประโยชน์จากที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ($\bar{x} = 3.41$), ความรู้ที่ได้รับจากการอ่านหนังสือ ($\bar{x} = 3.36$) ความรู้ที่ได้รับจากการดูโทรทัศน์ ($\bar{x} = 3.13$) การรู้จักที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ($\bar{x} = 2.96$) การไปใช้ประโยชน์จากที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ($\bar{x} = 2.59$) การรู้จักห้องสมุดประชาชนอำเภอ ($\bar{x} = 2.47$) และความรู้ที่ได้รับจากหอกระจายข่าว ($\bar{x} = 2.43$)

5. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสนใจต่อกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน
 ความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่ได้เรียนต่อ

มีดังนี้

ด้านการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ร้อยละ 85.00 ตอบว่า ควรให้ทางราชการ
 จัดให้เรียนฟรี ร้อยละ 10.00 ตอบว่า ไม่รู้จักการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ และร้อยละ
 5.00 ตอบว่า ควรจะจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนในการพบกลุ่มใกล้ ๆ บ้าน

ด้านการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพ ร้อยละ 75.68 ตอบว่า ควรจะจัดฝึกอบรม
 ตามความสนใจของผู้เรียน ร้อยละ 16.22 ตอบว่า ไม่รู้จักการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพ
 และร้อยละ 8.10 ตอบว่า ต้องการให้จัดการฝึกอบรมวิชาด้านอาชีพใกล้บ้าน

ด้านการศึกษานอกโรงเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูล ร้อยละ 34.37 ตอบว่า ควร
 ปรับปรุงและหาหนังสือเพิ่มเติมไว้ในที่อ่านให้มากขึ้น ร้อยละ 25.00 ตอบว่า ไม่รู้จักการศึกษา
 นอกโรงเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูล ร้อยละ 21.87 ตอบว่า ควรจัดหาหนังสือมาไว้หลาย ๆ
 ประเภท โดยเฉพาะการเกษตรกรรม และร้อยละ 18.75 ตอบว่า ควรสร้างที่อ่านให้อยู่ใน
 บริเวณศูนย์กลางหมู่บ้าน

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาค้นคว้าที่น่าเสนอข้างต้นนี้มี 5 ประเด็น ที่ควรนำมาอภิปรายผล

ดังนี้

1. ด้านส่วนตัวและข้อมูลด้านครอบครัว

ผลการศึกษารังนี้พบว่า มีผลต่างระหว่างผู้หญิงกับผู้ชายไม่มากนัก ผู้หญิงไม่ได้เรียนต่อ
 มากกว่าผู้ชายเล็กน้อย ซึ่งแม้แตกต่างกับผลการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
 (2520 : 162) ที่พบว่า นักเรียนที่ได้ศึกษาต่อส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ด้านอายุ พบว่า ผู้ไม่เรียน
 ต่อส่วนใหญ่ ร้อยละ 69.16 อายุ 13 ปี เนื่องจากการศึกษารังนี้ได้ศึกษานักเรียนที่จบชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่ได้เรียนต่อ ในปีการศึกษา 2535 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวขณะที่

ทำการศึกษาจะมีอายุระหว่าง 13 - 14 ปีพอดี ส่วนข้อมูลด้านจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา พบว่า นักเรียนที่ไม่เรียนกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ร้อยละ 37.90 มีพี่น้องมากกว่า 3 คน รองลงมาเป็นบุตรคนที่ 2 และคนที่ 3 ซึ่งการมีพี่น้องหลายคนทำให้บุตรคนโต ๆ ของครอบครัว ไม่ได้เรียนต่อเพราะต้องให้พี่น้องได้เรียนต่อให้จบการศึกษาภาคบังคับ อย่างไรก็ตามผลการวิจัยของ เกียมจันทร์ จากศึกษาประทีป (2523 : 74) ที่พบว่า จำนวนพี่น้องในครอบครัวเป็นตัวแปรที่ไม่มีผลต่อการเข้าเรียนต่อของนักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับ ลำดับที่การเป็นบุตร พบว่า นักเรียนที่ไม่เรียนต่อ กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ร้อยละ 42.50 เป็นบุตรคนที่ 1 รองลงมา เป็นบุตรคนที่ 2, 3, 4, 5, 6 และ 8 เป็นบุตรคนที่ 7 มีน้อยที่สุด ซึ่งแตกต่างจากผลการ ศึกษาของ มณฑา ทิสนประดับ (2533 : 91) ที่พบว่า กลุ่มผู้เข้าเรียนต่อส่วนใหญ่มาจาก ครอบครัวที่มีพี่น้องจำนวนมาก และลำดับที่ของการเป็นบุตร เป็นตัวแปรที่ไม่สามารถอธิบาย ความสัมพันธ์ของการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนต่อได้ ด้านนักเรียนอาศัยอยู่กับใคร พบว่า นักเรียนที่ไม่เรียนต่อส่วนใหญ่ ร้อยละ 83.33 อาศัยอยู่กับพ่อแม่ รองลงมาอยู่กับญาติพี่น้อง และตาอาซ ตามลำดับ ด้านสุขภาพร่างกายของนักเรียน พบว่านักเรียนที่ไม่เรียนต่อ จำนวนครึ่งหนึ่ง คือ ร้อยละ 50.00 มีสุขภาพแข็งแรงดี รองลงมา นาน ๆ เจ็บป่วยที่ และไม่แข็งแรงเจ็บป่วยเป็นประจำมีน้อยที่สุด เพียงร้อยละ 4.17 ด้านคะแนนเฉลี่ยผลการเรียนก่อนออกจากโรงเรียน พบว่า นักเรียนที่ไม่เรียนต่อส่วนใหญ่เป็นเด็กที่มีผลการเรียนปานกลางและค่อนข้าง เรียนอ่อนซึ่งสอดคล้องจากผลการศึกษาของ ชาวินทร์ ธรรมวิรัตน์เกษม (2528 : 78) ที่พบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนที่เรียนค่อนข้างอ่อนจะไม่กล้าเรียนต่อ

ด้านครอบครัวของนักเรียน จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพรับจ้าง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จรูญ นานิชย์ผินไชย (2521 : 179) ที่พบว่า นักเรียนที่มีบิดามารดามีอาชีพแตกต่างกันมีโอกาสในการศึกษาในชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 แตกต่างกัน บิดามารดาที่มีอาชีพรับราชการมีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาใน ระดับสูง แตกต่างจากอาชีพเกษตรกรและกรรมกรรับจ้าง และเช่นเดียวกับผลการศึกษาของ เกียมจันทร์ จากศึกษาประทีป (2525 : 74) ที่พบว่า อาชีพของบิดามารดาที่ประกอบอาชีพ รับราชการและค้าขาย นักเรียนได้เข้าศึกษาคณะระดับมัธยมศึกษา มากกว่านักเรียนที่มีบิดามารดา ประกอบอาชีพรับจ้างและเกษตรกร

รายได้ของครอบครัวของผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 1,000 บาท ต่อเดือน และที่ตอบว่าไม่แน่ใจหรือไม่ทราบ มีจำนวนมากที่สุด เพราะนักเรียนไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ ตลอดปี และพ่อแม่ต้องออกรับจ้างไปทำงานที่กรุงเทพฯ และเหตุผลที่นักเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า นักเรียนที่ไม่เรียนต่อระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ตอบว่าไม่มีเงิน รองลงมา ต้องช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพ และปัญหาไม่ได้ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ฝัจฉ อุทรานันท์ (2513 : 140) ที่พบว่า นักเรียนที่ไม่ได้เรียนต่อส่วนมากมีข้อจำกัดทางการเงิน ต้องรับผิดชอบทางครอบครัว และผลการศึกษาของ พรนิพา กันทรากกร (2530 : 53) ที่พบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่ศึกษาต่อ คือ ไม่มีเงิน อดาก ทำงานมากกว่า และบิดามารดาไม่ให้เรียน และผลการศึกษาของ ธาวิรินทร์ ชรรมิรัตน์เกษม (2528 : 73) ที่พบว่า สาเหตุสำคัญโดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากที่สุด คือ พ่อแม่ ผู้ปกครองหากจน ไม่มีเงินส่งเสียให้เรียน พ่อแม่ผู้ปกครองต้องการเด็กไว้ช่วยงาน โรงเรียน อยู่ไกลไปมาลำบาก และไม่เห็นประโยชน์ของการเรียนต่อ เมื่อถามความรู้สึกที่ไม่ได้เรียนต่อ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่ารู้สึกเสียใจ

2. ความสนใจที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียนสาขาสัมฤทธิ์ จากการศึกษาพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่คิดว่าการเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษามีความจำเป็น อยู่ในระดับมาก นักเรียนส่วนใหญ่ ต้องการศึกษาคืออยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ การเรียนแบบทางไกล การเรียนด้วยตนเอง และการเรียนแบบชั้นเรียน นักเรียนคิดว่าจะได้รับประโยชน์จากการเรียนต่อในหลักสูตรการศึกษา นอกโรงเรียน และทราบระเบียบการสมัครเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น รวมทั้งรู้จักหลักสูตร การศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประภาศรี มานะ (2528 : 112) ที่พบว่าผู้เคยมีความรู้เกี่ยวกับการศึกษา นอกโรงเรียนมีแนวโน้มที่จะศึกษาคือ เพราะเห็นว่ามีประโยชน์และมีความเข้าใจเกี่ยวกับการ เรียนการสอน รวมทั้งระเบียบแบบแผนการเรียน สอดคล้องกับใจศึกษาคือได้ง่ายขึ้น

3. ความสนใจที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพ จากการศึกษาพบว่านักเรียน ส่วนใหญ่เห็นว่าอาชีพที่ควรให้ทางราชการหรือเอกชนอบรมให้ อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้

เกษตรกรรม การเลี้ยงสัตว์ ต้องการให้ทางราชการหรือเอกชนจัดฝึกอบรมให้ความรู้ด้านอาชีพ และเห็นว่าจะได้รับประโยชน์จากการฝึกอาชีพจากหน่วยงานราชการหรือเอกชนอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับอาชีพที่ควรให้ทางราชการหรือเอกชนอบรมให้อยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับ ดังนี้ ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ช่างเครื่องยนต์ นักเรียนมีความเข้าใจวิธีการให้ความรู้ด้านอาชีพ แก่ผู้จบการศึกษามในระบบโรงเรียนไปแล้ว และทราบว่าการจัดฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่ประชาชน ในหมู่บ้าน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พรทิพย์ ชำระรัตน์ (2527 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทั่ว ๆ ไปของการเรียนวิชาชีพ และจากการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2526 : 132 - 134) ที่พบว่า

1) การให้บริการการศึกษานอกโรงเรียน ยังไม่มีการกำหนดพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนมาตรการที่จะให้ความสำคัญแก่พื้นที่ และกลุ่มเป้าหมาย ทำให้การดำเนินงานเป็นไปในลักษณะของการโปรยหว่าน ซึ่งไม่ใช่เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่มหรือพื้นที่

2) มีการซ้ำซ้อนในการให้บริการ กล่าวคือ มีความซ้ำซ้อนเรื่องการคัดเลือกบุคคล กลุ่มเดียวกันเข้ารับการอบรมแม้จะในเนื้อหาวิชาที่ต่างกัน แต่ก็อาจจะทำให้เกิดการสูญเปล่า และเป็นการสกิดกันโอกาสของบุคคลอื่นโดยเฉพาะนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว ไม่ได้เรียนต่อเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ควรจัดดำเนินการให้บริการมากที่สุด

4. ความสนใจที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูล จากการศึกษา พบว่านักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าได้รับความรู้จากสื่อวิทยุอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ฤกษ์มา บุตรปาละ (2527 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า แหล่งความรู้ข่าวสารที่สำคัญที่สุดของ ชาวนชนบท คือวิทยุ เกี่ยวกับการอ่านหนังสือ นักเรียนเห็นว่าได้ประโยชน์จากที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน อยู่ในระดับปานกลาง ได้รับความรู้จากสื่อต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามลำดับ ดังนี้ คือ หนังสือ โทรทัศน์ หอกระจายข่าว เกี่ยวกับการรู้จักที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน นักเรียนตอบว่า เคยไปใช้ประโยชน์จากที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านและรู้จักห้องสมุดประชาชนอำเภอตากฟ้า อยู่ใน

ระดับ ปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เสวก นักร้อง (2528 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ชาวชนบทให้ความสนใจและเคยไปใช้ประโยชน์จากที่อ่านหนังสือ และชอบอ่านหนังสือที่มีลักษณะ เนื้อเรื่องเกี่ยวกับการประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม

5. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน มีดังนี้

5.1 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนสาธิต คือ นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าควรให้ทางราชการจัดให้เรียนฟรี ทั้งอาจเป็นเพราะนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่ไม่มีเงินเรียนต่อ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างและมีรายได้น้อย ไม่รู้จักการศึกษานอกโรงเรียนสาธิต และควรจะมีจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนสาธิต ในการพบกลุ่มใกล้ ๆ บ้าน

5.2 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพ นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าควรจะมีจัดฝึกอบรมตามความสนใจของผู้เรียนให้มากขึ้น ไม่รู้จักการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพ และควรจะมีจัดฝึกอบรมวิชาด้านอาชีพใกล้บ้าน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปแล้วจะไม่ได้ไปโรงเรียนอีก และต้องการประกอบอาชีพตามที่ตนสนใจหรือถนัดใกล้ ๆ บ้าน

5.3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูล นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า ควรปรับปรุงและหาหนังสือเพิ่มเติมไว้ในที่อ่านให้มากขึ้น ไม่รู้จักการศึกษานอกโรงเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูล ควรจัดหาหนังสือมาไว้ในที่อ่านหลาย ๆ ประเภท โดยเฉพาะด้านการเกษตรกรรม รวมทั้งควรสร้างที่อ่านหนังสือ ให้อยู่ในบริเวณศูนย์กลางหมู่บ้าน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากชาวชนบทขาดแหล่งข่าวสารข้อมูลมากฐานะยากจนไม่มีเงินซื้อวารสารมาอ่านได้เอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้มีดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาปฏิบัติ

- 1) ควรจัดให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่ได้เรียนต่อ คือ ไม่มีเงิน และต้องช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพ ได้เรียนฟรี และจัดสถานที่พบกลุ่ม การเรียนใกล้ ๆ บ้าน
- 2) ควรจัดโครงการฝึกอบรมด้านอาชีพตามความสนใจของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่ได้เรียนต่อ และใช้สถานที่ฝึกอบรมใกล้ ๆ บ้าน
- 3) ควรจัดโครงการปรับปรุงด้านบริการข่าวสารข้อมูล เช่น ควรหาหนังสือไว้ในที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านให้มากขึ้น และควรสร้างที่อ่านหนังสือให้อยู่ในบริเวณศูนย์กลางหมู่บ้าน
- 4) หน่วยงานทางการศึกษาดังต่าง ๆ ในอำเภอตากฟ้า ควรจัดโครงการแนะแนวให้ความรู้ด้านการศึกษานอกโรงเรียนสาธิตด้านอาชีพและด้านบริการข่าวสารข้อมูลแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้ได้รับความรู้ความเข้าใจเพื่อเข้ารับบริการการศึกษานอกโรงเรียนต่อไป
- 5) องค์การของรัฐ เอกชน และสถานศึกษาควรระดมทุนเพื่อตั้งเป็นกองทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่ได้เรียนต่อ คือ ไม่มีเงิน ได้มีโอกาสพัฒนาความรู้และทักษะเป็นการเพิ่มพูนคุณภาพชีวิตอย่างค่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

- 1) ควรศึกษาความสนใจด้านการศึกษานอกโรงเรียนของครูโรงเรียนประถมศึกษาหรือผู้บริหาร
- 2) ควรศึกษาการใช้เวลาว่างของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่ได้เรียนต่อว่าใช้เวลาไปในทางใดบ้าง และเวลาว่างของนักเรียนกลุ่มนี้เป็นเช่นไรเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการให้สอดคล้องกับนำเรียนกลุ่มนี้ต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การพัฒนาชุมชน, กรม. บทบาทของกรมการพัฒนาชุมชนต่อการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์กรมการพัฒนาชุมชน, 2530.
- _____. 9 ปี กรมการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา,
2531.
- กฤษฎา บุตรปาละ. สภาพการอ่าน ความสนใจ และความต้องการในการอ่านของชาวชนบท
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.
- กองนโยบายและแผนงานเยาวชน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชน
แห่งชาติ. ข้อเท็จจริงและตัวเลขสำคัญเกี่ยวกับเยาวชนแห่งชาติ. กรุงเทพฯ :
คี แอนด์ เอส 2524.
- _____. แผนพัฒนาเด็กและเยาวชน 5 ปี พ.ศ. 2525 - 2529. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา, 2525.
- กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. แผนพัฒนาการศึกษา การศาสนา และ
การวัฒนธรรมระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539). กรุงเทพฯ : กองแผนงาน
สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ, 2535.
- _____. สถิติการศึกษาลับข้อ ปีการศึกษา 2533 - 2534. กรุงเทพฯ :
กองแผนงานสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ, 2535.
- กองวิจัยทางการศึกษา, กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. รายงานการวิจัยการขยาย
โอกาสทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวง
ศึกษาธิการ, 2535.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. นโยบายและแผนพัฒนาเด็กระยะยาว 2522.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2524.
- _____. การสำรวจสภาวะทางการศึกษาของประเทศ. กรุงเทพฯ : บริษัททวณก
จำกัด, 2526.
- _____. รูปแบบและวิธีการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (เอกสารอัดสำเนา), 2532.

จันทร์ ชุ่มเมืองปัก. "การศึกษาคือการสอนให้คนคิดเป็น," รวมบทความทางการศึกษา
นอกระบบโรงเรียน เล่ม 3. กรุงเทพฯ : นีระพิศนนา, 2523.

จรรยา พานิชย์ผลินไชย. การศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ศิลปบรรณาการ,
2526.

จรรยา พานิชย์ผลินไชย. โอกาสการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวนตามประเภท
โรงเรียนและผลการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนภาคเหนือ. ปริญญาโท
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.
อัคราเนนา.

เจริญผล สุวรรณโชติ. "การศึกษานอกระบบโรงเรียนกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต," รวมบทความ
การศึกษานอกระบบโรงเรียน เล่ม 6. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2529.

ชลทิศ เลี่ยมสำอางค์. การประเมินผลกระทบของโครงการการศึกษานอกระบบ
ที่มีต่อประชาชนในชนบท. ปริญญาโท กศ.ค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัคราเนนา.

นิเชด สุนทรพิทักษ์. "ทัศนะเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือ กรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน," ใน
การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม รวมบทความการศึกษานอกระบบโรงเรียน เล่ม 4.
กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน, 2525.

เทียนจันทร์ จาคุกฤดาประทีป. องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการศึกษาค้นของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัคราเนนา.

ทองอยู่ แก้วไทรชะ. "แนวความคิดทางการศึกษาชนนอกระบบโรงเรียน - ทิศทางในอนาคต,"
ใน การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม รวมบทความการศึกษานอกระบบโรงเรียน เล่ม 4.
กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน, 2525. อัคราเนนา.

ธารินทร์ ธรรมิรัตน์เกษม. การศึกษาสาเหตุของนักเรียนชั้น ป.6 ที่ไม่เรียนต่อชั้น ม.1
ปีการศึกษา 2527. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวง
กระทรวงศึกษาธิการ, 2527.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษานอกโรงเรียน
ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ประเภทบุคคลภายนอก พ.ศ. 2526.

กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2526.

ศึกษาธิการจังหวัดนครสวรรค์, สำนักงาน. แผนปฏิบัติการประจำปี 2535. นครสวรรค์ :
ฝ่ายแผนงานและวิชาการ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครสวรรค์, 2528.

_____. แบบรายงานการศึกษาส่วนภูมิภาค ประจำปี 2530 - 2535. นครสวรรค์ :
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครสวรรค์, 2530 - 2535.

ศึกษาธิการอำเภอตากฟ้า, สำนักงาน. แบบรายงานการศึกษาส่วนภูมิภาค ประจำปี 2530 -
2535. นครสวรรค์, สำนักงานศึกษาธิการอำเภอตากฟ้า, 2530 - 2535.

_____. แผนปฏิบัติการประจำปี 2535. นครสวรรค์ : อำเภอตากฟ้า จังหวัด
นครสวรรค์, 2534.

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครสวรรค์. แผนปฏิบัติการประจำปี 2535. ฝ่ายแผนงาน
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครสวรรค์, 2535.

สัจจิต อุทรานันท์. สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และสภาวะเกี่ยวกับตัวเด็กบางประการ
ที่ทำให้เด็กไม่เข้าเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 8 จังหวัด
เชียงใหม่. ปริญญาพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร,
2513. อัดสำเนา.

สมชัย วุฒิปริชา และ โกวิท วรพิพัฒน์. "ปัญหาเกี่ยวกับเด็กที่จบ ป.6 แต่ไม่มีโอกาส
ศึกษาต่อ แนวทางความร่วมมือระหว่างการศึกษาในและนอกระบบ," วารสาร
วิจัยสนเทศการศึกษานอกโรงเรียน. 3 (5) : พฤษภาคม - สิงหาคม 2528.

สุนทร โคตรบรรเทา. การศึกษานอกระบบโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ :
อักษรการพิมพ์, 2526.

สุนทร โคตรรัตน์. องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ในจังหวัดเชียงราย. ปริญญาพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.

- เสวก นักร้อง. คุณลักษณะของหนังสือพิมพ์ฝ่ายหนึ่งและจุลสารสำหรับชาวชนบท ตามความคิดเห็นของผู้นาเรียนวิชาการจากที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2520. อัดสำเนา.
- โสมนุษา เลื่องถนอม. เหตุจูงใจและความต้องการของผู้เรียนในโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2528. อัดสำเนา.
- อนันต์ พงษ์สัตตา. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการเข้าเรียนและไม่เข้าเรียนของผู้ไม่รู้หนังสือแห่งชาติในจังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2528. อัดสำเนา.
- อมรรต จามนัสพรหม. มูลเหตุจูงใจที่ทำให้นักศึกษาผู้ใหญ่เข้าศึกษาในหลักสูตรการศึกษานักเรียนผู้ใหญ่สายสามัญ ระดับ 4 ของโรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล สกลนคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อัดสำเนา.
- อังรา กัลยาณชาติ. เหตุจูงใจและความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เข้าศึกษาในหลักสูตรการศึกษานักเรียนผู้ใหญ่สายสามัญ ระดับ 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- อุดม เชือกวิงศ์. ความรู้เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บรรณกิจ, 2527.
- อุทัย หนูแดง. สภาพปัญหาการทำงานอาชีพและความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนของนักเรียนชั้น ป.6 ที่ไม่เรียนต่อ. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษา นอกระบบโรงเรียน, 2529. อัดสำเนา.
- อุ้นดา นพคุณ. การศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล, 2523.

- Coombs, Phillip H. Non-Formal Education for Rural Development
Strengthening Learning Opportunities for Children and Youth.
in Inter in Report Prepared by the International Council for
Educational Development, 1973.
- Saisuree, Chutikul. "Education Opportunities and Problems," In
Youth of Thailand. p 77 - 104. ESCAP. United Nation,
Bangkok, 1985.

ကဏ္ဍ

ที่ นว. 1127/176

สำนักงานศึกษาธิการอำเภอตากฟ้า

ถนนพหลโยธิน นว.60190

25 มีนาคม 2537

เรื่อง ขอลความอนุเคราะห์

เรียน ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่โรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม 1 ชุด

ด้วย นายบงกช พรหมมี นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอตากฟ้า เป็นนิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ประกอบการศึกษา ตามหลักสูตร เรื่อง "ความสนใจด้านการศึกษานอกโรงเรียน ของนักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้ว ไม่ได้เรียนต่อ : กรณีศึกษาในอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์"

ในการทำวิทยานิพนธ์ในเรื่องนี้ จำเป็นจะต้องสอบถามเก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ศึกษาต่อ ประจำปีการศึกษา 2535 จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านได้มอบให้อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ช่วยแจกและเก็บแบบสอบถามที่ส่งมาพร้อมนี้ และขอได้โปรดส่งคืนสำนักงานศึกษาธิการอำเภอตากฟ้าด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรพงษ์ สุทินโรจน์)

ศึกษาธิการอำเภอตากฟ้า

สำนักงานศึกษาธิการอำเภอตากฟ้า

โทร.241322

แบบสอบถาม

เรื่องความสนใจด้านการศึกษานอกโรงเรียนของนักเรียนที่จบการศึกษาระดับ
แล้วไม่ได้เรียนต่อ : การศึกษาในอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์

ตอนที่ 1

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หรือเติมข้อความลงในช่องว่างให้ตรงกับ
ความเป็นจริงของนักเรียนหรือครอบครัว (ถ้าข้อใดไม่เข้าใจให้สอบถามอาจารย์)

1. ชื่อ - นามสกุล
2. ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ หมู่บ้าน หมู่ที่ ตำบล
3. ปัจจุบันอาศัยอยู่กับใคร () พ่อ แม่
() ญาติพี่น้อง
() อื่น ๆ คือ
4. เพศ
() ชาย
() หญิง
5. เกิด พ.ศ..... อายุเดิมปัจจุบัน ปี
6. มีพี่น้องทั้งหมด คน (รวมทั้งตัวนักเรียนด้วย)
7. นักเรียนเป็นลูกคนที่ ของครอบครัว
8. สุขภาพร่างกายของนักเรียนตรงกับข้อใด
() แข็งแรงดี ไม่เคยเจ็บป่วย
() ปานกลาง นาน ๆ เจ็บป่วยที
() ไม่แข็งแรง เจ็บป่วยเป็นประจำ
9. นักเรียนมีโรคประจำตัวหรือไม่
() ไม่มี
() มี คือโรค

10. คะแนนเฉลี่ยผลการเรียนก่อนออกจากโรงเรียนอยู่ในระดับใด
- () 3.00 - 3.49
 - () 2.50 - 2.99
 - () 1.00 - 1.99
 - () ต่ำกว่า 1.00
11. เมื่อเทียบกับเพื่อน ๆ ในชั้นเดียวกัน นักเรียนจัดตัวเองอยู่ในกลุ่มไหน
- () กลุ่มเก่ง
 - () กลุ่มปานกลาง
 - () กลุ่มเรียนอ่อน
 - () ไม่ตอบ/ไม่แน่ใจ
 - () อื่น ๆ คือ
12. ผู้ปกครองของนักเรียน ประกอบอาชีพ
- () การเกษตร
 - () การค้าขาย
 - () รับจ้าง
 - () รับราชการ
 - () รัฐวิสาหกิจ
 - () อื่น ๆ (ระบุ)
13. รายได้ของครอบครัวประมาณเดือนละเท่าไร
- () ต่ำกว่า 1,000 บาท
 - () ระหว่าง 1,000 - 5,000 บาท
 - () ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ

14. เหตุผลที่ไม่เรียนต่อระดับมัธยมศึกษา

- () ไม่มีเงิน
- () ปัญญาไม่ดี
- () ขวัญผู้ปกครองประกอบอาชีพ
- () อื่น ๆ (ระบุ)

15. นักเรียนรู้สึกอย่างไรที่ไม่ได้เรียนต่อ

- () ดีใจ เพราะ
- () เสียใจ เพราะ
- () เฉย ๆ เพราะ

ตอนที่ 2

1. ความสนใจที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญศึกษา

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา ความจำเป็น					
2. นักเรียนรู้จักหลักสูตรการศึกษานอก โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมาก น้อยเพียงใด					
3. นักเรียนทราบระเบียบการสมัครเข้า เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากน้อย เพียงใด					
4. นักเรียนคิดว่าจะได้รับประโยชน์จาก การเรียนต่อในหลักสูตรการศึกษานอก โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมาก น้อยเพียงใด					
5. นักเรียนคิดว่าถ้าได้เรียนต่อในหลักสูตร การศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยม ศึกษาตอนต้น คิดว่าอยากจะเรียนโดย วิธีใด					
5.1 การเรียนแบบชั้นเรียน					
5.2 การเรียนแบบทางไกล					
5.3 การเรียนด้วยตนเอง					

2. ความสนใจที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพ

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.นักเรียนเคยทราบข่าวการจัดฝึกอบรม วิชาชีพให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านของ นักเรียนมากน้อยเพียงใด					
2.นักเรียนมีความเข้าใจวิธีการให้ความรู้ ด้านอาชีพแก่ผู้จบการศึกษาในระบบ โรงเรียนไปแล้วมาน้อยเพียงใด					
3.นักเรียนมีความต้องการให้ทางราชการ หรือเอกชนจัดฝึกอบรมให้ความรู้ด้าน อาชีพมากน้อยเพียงใด					
4.นักเรียนคิดว่าจะได้รับประโยชน์จาก การฝึกอาชีพจากหน่วยงานราชการหรือ เอกชนมากน้อยเพียงใด					
5.นักเรียนคิดว่าอาชีพที่ควรให้ทาง ราชการหรือเอกชนอบรมให้เพียงใด					
- เกษตรกรรม					
- การเลี้ยงสัตว์					
- ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า					
- ช่างเครื่องยนต์					

3. ความสนใจที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูล

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. นักเรียนคิดว่าการอ่านหนังสือเป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิตเพียงใด					
2. นักเรียนคิดว่าได้รับความรู้จากสื่อใดเพียงใด					
- หนังสือ					
- โทรทัศน์					
- วิทยุ					
- หอกระจายข่าว					
3. นักเรียนรู้จักที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านมากน้อยเพียงใด					
4. นักเรียนรู้จักห้องสมุดประชาชนประจำอำเภอตากฟ้ามากน้อยเพียงใด					
5. นักเรียนเคยไปใช้ประโยชน์จากที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านของนักเรียนมากน้อยเพียงใด					
6. นักเรียนคิดว่าจะได้ประโยชน์จากการอ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมากน้อยเพียงใด					

ตอนที่ 3

ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน

1. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนสามัญ

.....
.....
.....
.....

2. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพ

.....
.....
.....

3. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนด้านบริการ
ข่าวสารข้อมูล

.....
.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่ง

บงกช พรหมมี

(นายบงกช พรหมมี)

นักวิชาการศึกษาระดับอำเภอตากฟ้า

สถิติผลสำรวจการเรียนต่อและไม่เรียนต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ปีการศึกษา 2535

ตำบล	โรงเรียน	เรียนต่อ	ไม่เรียนต่อ	รวม
ตากฟ้า	1. โรงเรียนบ้านตากฟ้า	33 คน	16 คน	49 คน
	2. โรงเรียนชุมชนบ้านชุมพล	5 คน	5 คน	10 คน
	3. โรงเรียนบ้านไผ่นาเรียง	7 คน	5 คน	12 คน
	4. โรงเรียนวัดเขาช้างสรง	9 คน	9 คน	18 คน
	5. โรงเรียนบ้านสามัคคีประชาสรรค์	6 คน	2 คน	8 คน
	6. โรงเรียนวิฑูรย์ประชาวิทย์	15 คน	1 คน	16 คน
	7. โรงเรียนบ้านพูนมิตร	5 คน	1 คน	6 คน
	8. โรงเรียนบ้านธารเกษตร	8 คน	-	8 คน
สุขสำราญ	9. โรงเรียนวัดประชาสรรค์	18 คน	6 คน	24 คน
	10. โรงเรียนบ้านราษฎร์อุปถัมภ์	11 คน	6 คน	17 คน
	11. โรงเรียนบ้านสุขสำราญ	3 คน	1 คน	4 คน
	12. โรงเรียนบ้านวัดตะเคียน	4 คน	8 คน	12 คน
	13. โรงเรียนบ้านวังสำราญ	1 คน	1 คน	2 คน
พุนกยูง	14. โรงเรียนบ้านโป่งสังข์	2 คน	3 คน	5 คน
	15. โรงเรียนบ้านโคตรคีรี	13 คน	4 คน	17 คน
	16. โรงเรียนบ้านพุ่มน	3 คน	7 คน	10 คน
	17. โรงเรียนบ้านหนองทุเรียน	6 คน	-	6 คน
	18. โรงเรียนบ้านพุนกยูง	5 คน	-	5 คน

ตำบล	โรงเรียน	เรียนต่อ	ไม่เรียนต่อ	รวม
ลำพอง	19.โรงเรียนบ้านหนองปลาไหล	3 คน	2 คน	5 คน
	20.โรงเรียนบ้านลำพอง	12 คน	5 คน	17 คน
	21.โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำว้าง	23 คน	4 คน	27 คน
หนองพิกุล	22.โรงเรียนบ้านเทวฤกษ์พันลึก	10 คน	1 คน	11 คน
	23.โรงเรียนบ้านพลับพลาชัย	3 คน	3 คน	6 คน
	24.โรงเรียนบ้านใหม่สามัคคี	11 คน	1 คน	12 คน
	25.โรงเรียนวัดหัวลำไย	7 คน	-	7 คน
	26.โรงเรียนบ้านหนองพิกุล	8 คน	-	8 คน
อุดมธัญญา	27.โรงเรียนบ้านลำเจ้าเวียง	12 คน	5 คน	17 คน
	28.โรงเรียนบ้านอุดมธัญญา	9 คน	3 คน	12 คน
	29.โรงเรียนบ้านพุ่มวาง	-	7 คน	7 คน
	30.โรงเรียนบ้านหนองสุคันต์	13 คน	2 คน	15 คน
	31.โรงเรียนบ้านไร่สหวิทยาราชบุรี	4 คน	3 คน	7 คน
	32.โรงเรียนบ้านสระเกตุโมรี	6 คน	6 คน	12 คน
	33.โรงเรียนบ้านคำรังรักษ์	14 คน	1 คน	15 คน
	34.โรงเรียนโค้งบ้านใหม่	14 คน	1 คน	15 คน
	35.โรงเรียนบ้านคิ่งพัฒนา	2 คน	1 คน	3 คน
	36.โรงเรียนบ้านหลักสิบเก้า	14 คน	-	14 คน
	37.โรงเรียนบ้านนคกราช	17 คน	-	17 คน

ตำบล	โรงเรียน	เรียนต่อ	ไม่เรียนต่อ	รวม
	38.โรงเรียนบ้านพุนะค่า	5 คน	-	5 คน
	39.โรงเรียนบ้านหนองไร่ประชารักษ์	3 คน	-	5 คน
	รวม 39 โรงเรียน	344 คน	120 คน	464 คน

คะแนนจากการตอบแบบสอบถามความสนใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
แล้วไม่ได้เรียนต่อ ปีการศึกษา 2535

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวด้านครอบครัวของนักเรียน

ลำดับ	ข้อความในแบบสอบถาม	ความถี่
1	<u>เพศ</u>	
	ชาย	51
	หญิง	69
2	อายุ	
	11 ปี	4
	12 ปี	8
	13 ปี	83
	14 ปี	17
	15 ปี	7
	16 ปี	1
3	จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา	
	1 คน	10
	2 คน	36
	3 คน	29
	มากกว่า 3 คน	45

ลำดับ	ข้อความในแบบสอบถาม	ความถี่
4	ลำดับที่การเป็นบุตร คนที่ 1 " 2 " 3 " 4 " 5 " 6 " 7 คนที่ 8	51 28 13 12 8 3 2 3
5	<u>ปัจจุบันอยู่กับใคร</u> พ่อแม่ ญาติพี่น้อง ศาสนา	100 13 7
6	<u>สภาพร่างกายของนักเรียน</u> แข็งแรงดี ไม่เคยเจ็บป่วย ปานกลาง นาน ๆ เจ็บป่วยที ไม่แข็งแรง เจ็บป่วยเป็นประจำ โรคเฉพาะ ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ	60 55 5 5 23

ลำดับ	ข้อความในแบบสอบถาม	ความถี่
7	<u>โรคที่เจ็บป่วย</u> ไม่มีโรค โรคลมชัก โรคปวดหัว โรคกะเพาะ ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ	89 1 2 5 23
8	<u>คะแนนเฉลี่ยผลการเรียนก่อนออกจากโรงเรียน</u> 3.00 - 3.49 2.50 - 2.99 1.00 - 1.99 ต่ำกว่า 1.00	15 79 25 1
9	<u>การจัดกลุ่มตามผลการเรียน</u> กลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง กลุ่มเรียนอ่อน	15 79 26

ลำดับ	ข้อความในแบบสอบถาม	ความถี่
10	<u>อาชีพของผู้ปกครอง</u> รับจ้าง การเกษตร ค้าขาย รับราชการ	66 48 4 2
11	<u>รายได้ของครอบครัวต่อเดือน</u> ต่ำกว่า 1,000 บาท 1,000 - 5,000 บาท มากกว่า 5,000 บาท ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ	35 35 2 48
12	<u>เหตุผลที่ไม่เรียนต่อ</u> ไม่มีเงิน ช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพ ปัญหาไม่ดี	65 48 7
13	<u>ความรู้สึกที่ไม่ได้เรียนต่อ</u> เสียใจ เฉย ๆ	74 46

ตอนที่ 2

1) ความสนใจที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับนักศึกษา

ลำดับ	ข้อความ	ความถี่				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	การเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษามีความจำเป็น	43	40	27	9	1
2	นักเรียนรู้จักหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากนักน้อยเพียงใด	-	10	58	45	7
3	นักเรียนทราบระเบียบการสมัครเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากนักน้อยเพียงใด	2	14	50	42	12
4	นักเรียนคิดว่าจะได้รับประโยชน์จากการเรียนต่อในหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากนักน้อยเพียงใด	20	52	29	17	2

ลำดับ	ข้อความ	ความถี่				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5	นักเรียนคิดว่าถ้าได้เรียนต่อในหลักสูตรการศึกษา นอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดว่า อสาภจะเรียนโดยวิธีใด					
	5.1 การเรียนแบบชั้นเรียน	62	18	14	17	9
	5.2 การเรียนแบบทางไกล	82	35	3	-	-
	5.3 การเรียนด้วยตนเอง	73	26	13	5	3

ตอนที่ 2

2) ความสนใจที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพ

ลำดับ	ข้อความ	ความถี่				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	นักเรียนเคยทราบข่าวการจัดฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านของนักเรียนมากนักหรือไม่เพียงใด	4	10	42	53	11
2	นักเรียนมีความเข้าใจวิถีการให้ความรู้ด้านอาชีพแก่ผู้จบการศึกษาในระบบโรงเรียนไปแล้วมากนักหรือไม่เพียงใด	2	10	50	49	9
3	นักเรียนมีความต้องการให้ทางราชการหรือเอกชนจัดฝึกอบรมให้ความรู้ด้านอาชีพมากนักหรือไม่เพียงใด	21	47	32	17	3
4	นักเรียนคิดว่าจะได้รับประโยชน์จากการฝึกอาชีพจากหน่วยงานราชการหรือเอกชนมากนักหรือไม่เพียงใด	17	52	32	15	4

ลำดับ	ข้อความ	ความถี่				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5	นักเรียนคิดว่าอาชีพที่ควรให้ทางราชการหรือเอกชนอบรมให้เพียงใด					
	- เกษตรกรรม	75	26	6	9	4
	- การเดินขบวน	62	18	13	12	15
	- ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า	43	17	9	3	48
	- ช่างเครื่องดนตรี	42	7	2	6	63

ตอนที่ 2

3) ความสนใจที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูล

ลำดับ	ข้อความ	ความถี่				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	นักเรียนคิดว่าการอ่านหนังสือเป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิตเพียงใด	61	47	9	1	2
2	นักเรียนคิดว่าได้รับความรู้จากสื่อใดเพียงใด					
	- หนังสือ	35	29	18	21	17
	- โทรทัศน์	28	16	31	34	11
	- วิทยุ	79	24	12	3	2
	- หอกระจายข่าว	15	10	29	24	42
3	นักเรียนรู้จักที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านมากน้อยเพียงใด	14	18	50	26	12
4	นักเรียนรู้จักห้องสมุดประชาชนประจำอำเภอมากน้อยเพียงใด	12	5	43	38	22

ลำดับ	ข้อความ	ความถี่				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5	นักเรียนเคยไปใช้ประโยชน์จากที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านของนักเรียนมากน้อยเพียงใด	10	7	42	46	15
6	นักเรียนคิดว่าจะได้รับประโยชน์จากการอ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมากน้อยเพียงใด	16	41	43	17	3

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน

ลำดับ	ข้อมูลแสดงความคิดเห็น	ความถี่
	<u>การศึกษาสาขาสัมฤทธิ์</u>	
1	ควรให้ทางราชการจัดให้เรียนฟรี	34
2	ไม่รู้จักการศึกษานอกโรงเรียนสาขาสัมฤทธิ์	4
3	ควรจะจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนในการพบกลุ่ม ใกล้ ๆ บ้าน	2
	<u>การศึกษาด้านอาชีพ</u>	
1	ควรจะมีอบรมตามความสนใจของผู้เรียนให้มากขึ้น	28
2	ไม่รู้จักการศึกษานอกโรงเรียนด้านอาชีพ	6
3	ต้องการให้จัดการฝึกอบรมด้านอาชีพใกล้บ้าน	3
	<u>ด้านบริการข่าวสารข้อมูล</u>	
1	ควรปรับปรุงและหาหนังสือเพิ่มเติมไว้ในที่อ่านให้มากขึ้น	11
2	ไม่รู้จักการศึกษานอกโรงเรียนด้านบริการข่าวสารข้อมูล	8
3	ควรจัดหาหนังสือมาไว้หลาย ๆ ประเภท โดยเฉพาะด้าน เกษตรกรรมไว้ในที่อ่านหรือห้องสมุด	7
4	ควรสร้างที่อ่านหนังสืออยู่ในบริเวณศูนย์กลางหมู่บ้าน	6

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นาสบงกช พรหมมี
วัน เดือน ปีเกิด 17 มิถุนายน 2503
สถานที่เกิด บ้านโพนทอง ตำบลคาคี อำเภอคาคี จังหวัดนครสวรรค์
ชื่อบิดา-มารดา นายตระกุด - นางกิม พรหมมี
ชื่อคู่สมรส นางสุกัญญา พรหมมี
ชื่อบุตร - ธิดา เด็กชายสุบรรณ พรหมมี เด็กหญิง นันทิกา พรหมมี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2515 ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ป.7) จากโรงเรียนพิริยศึกษา
อำเภอคาคี จังหวัดนครสวรรค์
พ.ศ. 2519 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนพิริยศึกษา
อำเภอคาคี จังหวัดนครสวรรค์
พ.ศ. 2521 มัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนวัดมกุฏกษัตริย์
พ.ศ. 2523 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง)
สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป จากวิทยาลัยครูสวนสุนันทา
พ.ศ. 2526 การศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ.) การประถมศึกษา จากมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
พ.ศ. 2532 ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (ศษ.บ.) บริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2538 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) การศึกษาผู้ใหญ่จาก
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ประวัติการรับราชการ

- พ.ศ. 2524 ดำรงตำแหน่ง ครู 2 โรงเรียนบ้านชากนา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษา อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี
- พ.ศ. 2529 ดำรงตำแหน่ง อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนบ้านโคกสะอาด
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์
- พ.ศ. 2530 ดำรงตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา ระดับ 3 สังกัด สำนักงานศึกษาธิการ
อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์
- พ.ศ. 2537 ดำรงตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา ระดับ 5 สังกัด สำนักงานศึกษาธิการ
อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์
- พ.ศ. 2538 ดำรงตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา ระดับ 6 สังกัด สำนักงานศึกษาธิการ
จังหวัดตาก จังหวัดตาก